Tautos istorija yra geriausia tautos mokykla.

Lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročiis. Lietuvis stengiasi būti vertas savo protėvių, kad paliktų pagarbų pasididžiavimą savo palikuoniams.

(Iš Lietuvių Chartos)

LIETUVIŲ ŽINIOS

LITHUANIAN NEWS

002738

LIETUVIAIS esame mes gimę, LIETUVIAIS turime ir būt!

METAI (VOL.) XIII | Kaina 5 Centai | PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1949. GRUODŽIO (DECEMBER) 1 D. | Telefonas: HEmlock 1-3121 | NO. 46

T. VIKTORAS GIDŽIŪNAS, O.F.M.

TU VIENA NESUTEPTA!

Kada pirmieji tėvai, paklausę piktosios dvasios, nusidėjo ir išvaryti iš rojaus gailėjosi, įžeidę Viešpatį, tada Dievas jų neatmetė, bet pažadėjo atsiųsti Išganytoją. Jis tuomet tarė žalčiui, kuris buvo sugundęs Ievą: "Neapykantą pastatau tarp tavęs ir moteriškės. Ji sutrins tavo galvą". (Gen. 3, 15). Vadinasi, tuo metu Dievas išsaugojo nesuteptą rojaus gelėlę, iš kurios turėjo gimti pasaulio Išganytojas, kuris sutrynęs vylingojo žalčio galvą turėjo išvaduoti žmoniją.

Dievo Sūnaus Motina turėjo būti nepaliesta jokios nuodėmės. Jai Dievas suteikė ypatingą privilegiją ir ji, iš tikrųjų, gimė nesutepta pirmaprade nuodėme. Šią privilegiją Dievas suteikė Marijai tada, kada ji buvo pradėta motinos įsčioje. Kitaip ir negalėjo būti, jei Dievas prieš amžius buvo nusprendęs, kad ji sutrintų apgaulingojo žalčio galvą, nes gimusi pirmapradėje nuodėmėje ji pati būtų buvusi piktosios dvasios valdžioje ir kaipo Dievas apsaugojo Mariją nuo gimtosios nuodėmės.

Nekaltą Panos Marijos Prasidėjimą patvirtina ir angelo pasveikinimas. Dievo siųstasis arkangelas Gabrielis, pranešdamas Marijai, kad ji būsianti Dievo Sūnaus Motina, tarė: "Sveika Mariją malonės pilnoji, Viešpats su tavimi". Taigi, jei Marija buvo Dievo malonės pilnybėje, jei Dievas buvo su ja, dėl to ji turėjo būti nesutepta jokios nuodėmės, nes kitaip angelas nebūtų galėjęs jos vadinti "malonės pilnaja".

Nors ši Nekalto Panos Marijos Prasidėjimo tiesa tebuvo oficijaliai paskelbta tik 1854 metais, tačiau Marijos nekaltumas ir anksčiau žavėjo tikinčiųjų širdis. Bažnyčios Tėvai susižavėję Išganytojo Motinos nekaltumu vadina ją gražiausiais nekaltybę simbolizuojančiais vardais. **"Tu viena skaisti, viena tyra, viena nuodėmės nepaliesta, kaip Dievo namai, skaistesnė už angelus".**

Tiesa, nedaug išliko žinių kaip pirmųjų amžių krikščionys garbino Nekaltai Pradėtąją Dievo Motinėlę, bet ir tie negausūs išsilikę žinių trupiniai, pakankamai įrodo nuoširdu tikinčiųjų tikėjimą į Nekaltą Marijos Prasidėjimą. Nuo neatmenamų laikų Rytų Bažnyčioje kasmet 9 diena gruodžio buvo švenčiama Nekalto Pracidėjimo šventė. Dar ir šiandieną grožimės tų švenčių proga sukurtomis odėmis ir pamokslais. Nekalto Prasidėjimo šventė buvo švenčiama ir Vakarų Bažnyčioje, bet čia ji nebuvo visuotinio pobūdžio. Ji tebuvo švenčiama tik vienuolynuose, vienoje kitoje vyskupijoje, ar kunigaikštijoje.

Kadangi Nekaltas Marijos Prasidėjimas dar nebuvo oficialiai Bažnyčios paskelbta tikėjimo tiesa, dėl to nereikia stebėtis, jei daugelis net labai išmintingų ir šventų teologų neigdami Nekaltą Prasidėjimą suklydo. Visuotinės Bažnyčios dėmesį į Nekaltą Marijos Panos Prasidėjimą atkreipė šv. Pranciškaus sūnus Jonas Duns Skotas. Netrukus visi pranciškonai pradėjo remti jo mokslą ir Nekaltai Pradėtąją Paną Mariją pasirinko savo Ordino globėja. Ilgainiui pribrendo ir dogmos paskelbimo laikas ir kitas šv. Pranciškaus sūnus, tretininkas, popiežius Pijus IX, 1854 metais gruodžio 8 dieną savo bulle: "Ineffabilis Deus", paskelbė, kad Marija buvo pradėta be gimtosios nuodėmės.

Taigi ir mes visi Kristaus testamentu tapę Marijos vaikai, švęsdami Nekalto josios Prasidėjimo šventę, džiaugiamės, kad per ją atėjo mums išganymas. Tebūna ji mūsų kelrode, kad mes ją nuodėmės nepaliestą sekdami galėtume sumažinti savųjų nuodėmių skaičių ir josios motiniška globa ir tarpininkavimu būtume nuvesti į tą laimės šalį, kurią Dievas parengė tiems, kurie jį myli.

NESUTARIMAI VOKIEČIŲ PARLAMENTE

Kancleris Konradas Adenaueris išvadintas vakarinių sąjungininkų ministeriu. — Opozicijos vadas socialistas Kurt Schumacher suspenduotas

Berlynas. — Vos užgimęs Vakarų Vokietijos demokratinis parlamentas sunkiai susivokia savo demokratinėse privilegijose. Savo ribas kaip opozicijos vadas dažnai peržengia socialistų partijos lyderis Dr. Kurt Schumacher. Vienos nakties posėdyje jis smarkiai puolė kanclerį Adenauer pavadindamas jį vakarinių sąjungininkų, o ne vokiečių ministeriu. Kancleris ypačiai buvo puolamas dėl pasirašymo susitarimo tarp jo ir trijų aukštųjų komisarų, kuris įvyko pereitą antradienį. Ryšium su tuo Žemieji rūmai (Bundestag) Schumacheriui atėmė teisę dalyvauti 20-tyje sekančių jo posėdžių.

Rusija pasirašė sienų apsaugos paktą su Rumunija

Londonas. — Sovietų žinių agentūra "Tass" pranešė, jog Sovietų Sąjunga Maskvoj pasirašė sienų apsaugos sutartį su Rumunija.

KINIJOS KOMUNISTAI NESULAIKOMAI ŽYGIUOJA PIRMYN

Chungkingas gyvena paskutines dienas.– Įtampa tarp Čiangkaišeko ir Li. – Pastarasis negrįšiąs į sostinę?

Hong Kongas.-UP Pranešimu kinų komunistų kariuomenės smaigaliai yra apie 35 mylias nuo naujosios Kinijos nacionalistų sostinės Chunkingo. Nors nacionalistai Chunkingo frontui sustiprinti atsiuntė naujų dalinių iš Šensi ir Šiaurinės Ščekvan provincijų, tačiau pranešimai sako, jog komunistai žygiuoją beveik be pasipriešinimo.

Čiangkaišekas, kuris šiuo metu vaidina Kinijos baltąjį eminenciją pasiuntė pas dabar besigydantį nacionalistų prezidentą Li-Tsung-Yen savo pasiuntinius prašydamas jį grįžti į Chunkingą ir vadovauti kovoms. Tačiau atrodo, jog Li turi kitus planus.

Jau anksčiau prezidentui artimi sluogsniai pareiškė, jog jis į Chunkingą negrįšiąs, nes Čiangaišekas kontroliuojąs jo vyriausybę.

KOMUNISTAI 25 MYLIOS NUO CHUNKINGO

Paskutinėmis žiniomis Kinijos komunistai jau rengiasi paskutiniam žygiui į Chunkingą. Šiuo metu jie yra 12 mylių nuo sostinės.

JT ATMETĖ SOVIETŲ "TAIKOS PAKTĄ"

Lake Success. — JT nuolatinis politinis komitetas susidadąs iš 58 valstybių atstovų didele balsų dauguma atmetė Višinskio pasiūlytą "taikos paktą", kuriame reikalavo paskelbti Ameriką ir D. Britaniją karo ruošėjais ir kvietė "taikos sustiprinimui" sudaryti penkių didžiųjų paktą.

Ši rezoliucija, vakariečių pavadinta propagandos burbulu, po dviejų savaičių karštų diskusijų buvo balsuojama papunkčiui. Sovietų blokas, kaip paprastai, liko mažumoje. Tik penkių didžiųjų "taikos pakto" sudarymo klausimu ir Yemenas balsavo už kaminformo valstybes.

APIE SAUSIO 1 D. IŠPLAUKS PIRMOJI GINKLŲ SIUNTA Į EUROPĄ

Daugiausia gaus D. Britanija ir Prancūzija. — Europus kariuomenės bus apginkluotos artilerija, prieštankiniais ginklais, karo laivais ir lėktuvais

Washingtonas. — UP iš informuotų šaltinių praneša, jog apie sausio 1 d. į Europą bus pergabenta pirmoji ginklų siunta. Ginklų tiekimo įstatymą prez. Trumanas pasirašė prieš mėnesį, o padalinimą įvairioms valstybėms prieš dvi savaites. Prieš ginklams pradedant plaukti į anapus Atlanto turi būti padaryti dar keli susitarimai ir Atlanto pakto Taryba bei gynybos komitetas turi tai patvirtinti.

Didžiausią ginklų dalį gausiančios D. Britanija ir Prancūzija. Pėstininkai daugiausiai gaus artilerijos, prieštankinių pabūklų, motorizuotų prieštankinių ir kitų sunkiųjų ginklų. Į programą įeina ir tam tikras skaičius lėktuvų, daugiausiai kovos lėktuvų ir lengvųjų bombonešių. Anglija, tačiau gaus tam tikrą kiekį B-29 oro tvirtovių. Europos valstybės gaus taip pat tam tikrą skaičių laivų, kurių didžiausi bus keli naikintojų daliniai.

Šiuo metu JAV pareigūnai Londone, Romoj ir Oslo tariasi ginklų tiekimo smulkmenų klausimais.

IZRAELIS PRIEŠINGAS JERUZALĖS SUTARPTAUTINIMUI

Žydų vyriausybė tik tuomet gins ir saugos šventasias Jeruzalės vietas, kai Jeruzalė bus jų valdoma

Pittsburghas. — Wiliam Penn viešbutyje įvykusioje 26 metinėje sionisčių moterų konvencijoje Izraelio gen. konsulas Kanadoje Harman pareiškė, jog tarptautinė kontrolė Jeruzalei yra "negalima ir nereikalinga". Toliau jis pareiškė, jog Izraelio vyriausybė yra pasiruošusi ginti ir saugoti Jeruzalės šventąsias vietas, bet tik tuomet kai jie Jeruzalę valdys. Anot jo, kiekvienam realiam stebėtojui yra aišku, jog Jeruzalės žydai niekuomet nesutiks būti atskirti nuo Izraelio.

Kaip žinoma, Jeruzalės senamiestis šiuo metu yra valdomas Transjordanijos arabų.

Gynybos ministeris išskrido į Paryžių

Philadelphia. — JAV gynybos ministeris Louis Jhonson ir jungtinių štabų viršininkas gen. Omar Bradley lėktuvu išvyko į Paryžių. Čia šią savaitę jie dalyvaus šiaurės Atlanto pakto gynybos komiteto posėdžiuose. Gen. Bradley yra pakto karinio komiteto pirmininkas. Po to abu gynybos vadai vizituos Frankfurtą.

Atvykęs į Paryžių gen. Bradley pareiškė, jog J.A.V. šiuo metu dar nenumatančios Vokietiją apginkluoti. Tą patį pareiškė ir kartu su juo atvykęs gynybos min. Johnsonas.

Prancūzija areštavo lenkų vicekonsulą kaltinamą šnipinėjimu

Paryžius — Vyriausybė pranešė, jog areštavo lenkų vicekonsulą Joseph Szcerdinski, kuris kaltinamas šnipinėjimu. Kiti septyniolika Lenkijos piliečių taip pat apkaltinti žinių tiekimu užsieniui.

Suėmimas padarytas remiantis policijos pranešimais, kuriuose sakoma, jog šiaurinėj industrijos dalyj yra susidaręs didelis šnipų tinklas.

Kiek anksčiau Lenkijos vyriausybė suėmė prancūzų konsolato tarnautoją Andre Robineau taip pat kaltinamą šnipinėjimu.

Anglių fronte nieko šviesesnio nesimato

Washingtonas. — Kaip žinoma, John Lewis nutraukęs angliakasių streiką pareiškė, jog jis jį atnaujins gruodžio 1 d. Tačiau atrodo, jog šį terminą nukels po Kalėdų. Į New Yorką jis sukvietė angliakasių politinę komisiją, kuri savo posėdžiuose šį reikalą persvarstys.

Apskritai atrodo, jog susitarimas tarp savininkų ir unijos yra sunkiai įmanomas, nes John Lewis reikalavimą pakelti anglių kainas savininkai nepriima.

° Kun. Alois Fajote, Sobranico Jugoslavijoj, vikaras, pasmerktas 8 metams sunkiųjų darbų kalėjimu už nesuteikimą Paskutinių Sakramentų komunistui.

° Cekoslovakijoj ir Rumunijoj komunistai verčia ir katalikus, kad po mirties būtų sudeginami. Sąjūdis pradėtas obalsiu: — Visi rytų pasaulio lavonai vienikitės!

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° Po kruvinų naramumų Panamoje naujuoju valstybės prezidentu prisaikdintas Dr. Arias.

° JAV karo laivyno vadovybė pranešė, jog tolimoje šiaurėje jie yra tiek sustiprinę savo jėgas, jog bet kuriam galingam agresoriui užpuolimo atveju galėtų patiekti ne vieną siurprizą.

° Kanada sekantiems metams priėmė didžiausią savo istorijoj taikos meto biudžetą gynybos reikalams. Armijai, laivynui ir aviacijai kitais metais bus išleista 383 mil. dolerių.

° Prez. Trumanas paskyrė buv. Chicagos pramonininką H. E. Howard gynybos departamento municijos Tarybos pirmininku.

° Trisdešimt vadovaujančių amerikiečių ir devynios organizacijos įteikė prašymą JT gelbėti apie milijoną badaujančių arabų pabėgėlių, kurie dabar yra Vidiriniuose Rytuose.

° Vienuolika nuteistųjų JAV komunistų vadų nori gauti leidimą važinėti po kraštą.

° Muilo rinkliava vargstantiems Europos vaikams pratęsiama iki gruodžio 31 d.

° Japonijos imperatorius Hirohito padarė devintąjį vizitą gub. McArthurui. Apie pasikalbėjimo turinį kaip ir anksčiau neskelbiama.

° Įvairių nuotaikų sukėlęs "pasaulio pilietis" amerikiečių karininkas Garry Davis grįžo į Ameriką ir bandys atgauti pilietybę.

° Tito uždarė Belgrade veikusią čekų informacijų agentūrą, tuo būdu nutraukdamas paskutinius kultūrinius santykius tarp Jugoslavijos ir satelitų.

° Italijos komunistų partija suskilo. Leonardas Morelli, kurį pasekė dauguma komunistų, išėjo prieš Togliatti, italų komunistų vadą.

° Washingtone vyksta konferencija bado pašalinimui iš viso pasaulio. Dalyvauja 58 valstybių atstovai.

° Generolas Pai-Chung-Hsi iškilo kaip naujas "geležinis Kinijos žmogus", pasirengęs išgelbėti kinų tautą. Komunistai, jį vadina "baltaja lape".

Kinų komunistai nori nuversti Tibeto valdžią

New Yorkas. — Komunistai per Peipingo radiją kvietė Tibeto gyventojus sukilti. Radijas pranešė, jog 12 metų "Lama" prašęs jų išvaduoti jo šalį. Šis "Lama" dabar yra komunistų globoje. Tačiau atrodo, jog šį "Lamą" komunistai "pasidarė" savo tikslams vykdyti. Tikrasis Tibeto valdovas yra šešiolikametis Dalai Lama.

Turinyje

Lietuvių tautos potencialo išlaikymas.
Laisvas žodis
Raganius
Katalikų pasaulis
Lietuviai penkiuose kontinentuose
Nauji leidiniai
Sibiro darbo stovyklose
Aktualiaisiais klausimais
Pittsburgho naujienos
Clevelando žinios

SUSEKĖ SĄMOKSLĄ PRIEŠ "TIRONĄ TITO"

New Yorkas. — Diplomatinius sluogsnius pasiekė žinios, jog sovietų inspiruotas kominformo planas nužudyti Tito išėjo aikštėn. Tito likvidavimo data buvo numatyta tarp Kalėdų ir Velykų.

Pagal pranešimus Bielgradė būtų įvykdytas sukilimas, kurio metu sukilėliai kreiptųsi į Vengrijos ir Rumunijos komunistus prašydami pagelbos prieš "tironą Tito".

Kai ši žinia buvo pranešta Jugoslavijos užs. reik. vicemin. Ales Bebler jis pareiškė, jog jo vyriausybė apie tai yra informuota ir "padėtį turi savo rankose".

D. Britanijos plieno nacionalizacija atidėta ateinantiems metams

Londonas. — Konservatorių valdomieji Lordų rūmai sutiko su kompromisiniu darbiečių vyriausybės pasiūlymu plieno pramonės nacionalizacijos klausimą palikti išspręsti kitais metais pačiai tautai. Sutikimą Lordų rūmai davė po to kai atstovų rūmai pareikalavo klausimą spręsti pavesti pačiai tautai.

Jei 1950 m. įvykstančius generalinius rinkimus vėl laimėtų darbiečiai, jie suvalstybintų ir gyvybės draudimo įstaigas. Tas ypač paliestų didžiules British Prudential ir Pearl Insurance kompanijas.

SKAITYKIME IR PLATINKIME "LIETUVIŲ ŽINIAS"

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis Laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams $3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui 1.50
Užsieny metams 4.00
Užsieny pusmečiui 2.00

Skelbimų kainos sulig susitarimo

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Subscription Rates:
In U. S. A., one year $3.00
In U. S. A., six months 1.50
Other countries, one year 4.00
Other countries, six months 2.00

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

Apsigynimas kiekvieno teisė

Savo kalboje Amerikos kongresmanams, kurie buvo priimti privačioj audiencijoj, **Šv. Tėvas pritarė J.A.V. apsiginklavimo programai kaip paskutinei demokratijų priemonei atsilaikyti prieš komunistinę agresiją ir išlaikyti taiką.** Popiežius suvertė visą atsakomybę Sovietų Sąjungai, kuri kankina žmoniją savo neprisidėjimu prie bendros gerovės.

Popiežius, tačiau, buvo atsargus darydamas skirtumą tarp apsiginimo jėgos ir diktatūros bei vergijos pasibaisėjimo primetamos jėgos.

Skirtumas daromas ne vien pagal tradicijas, bet ir pagal principus, kurių Katalikų Bažnyčia visados laikėsi. Šv. Augustinas, kuris savo aukso knygoje "Dievo miestas" kalbėdamas apie jėgos vartojimą kaip priemonę neteisingam puolimui atremti, drąsiai pareiškė: **"Jėga prieš jėgą yra brutalumas, bet civilizacijos išgelbėjimui yra pateisinama priemonė".**

Anot Šv. Augustino, kiekvienas turi teisę apsiginti ir tai prigimties teisė, visų tiesių sąžinių ir teisingų įstatymų priimta. Būtų beprotybė, priešui užpuolus, tuojau pasiduoti visai nebandžius atsilaikyti.

Diktatūra: netikro rytojaus baimė

Visi baimė iki šiol padaryti bandymai sovietams priminti atsakomybę nepasiekė tikslo. Žvėriškas instinktas, staugiąs Kremliaus tironuose juos verčia sunaikinti visus progreso laimėjimus, išniekinti Šventąsias teises, kurias Sutvėrėjas suteikė žmonėms, transformuoti žmoniją į gyvulius be jokio kilnumo ir troškimų.

Naujos katastrofos pavojus tebestovi su visomis baisiomis pasekmėmis. Šaltojo karo teroras baisus, gal baisesnis už patį karą. Tautos gyvena prislėgtos išgąstyje, netikros rytojumi. Kiekvienos iniciatyvos sparnai yra pakirsti.

"Šis teroras pareiškė Popiežius — pasiliks kol bus bent vienas narys tautų šeimoje, kuris nepripažįsta moralinės atsakomybės prieš nepaliečiamas žmonių teises ir vartoja jėgą pavergti piliečius valstybei, tepripažįstančiai savo tironišką galybę".

SKILIMAS TARP DVIEJŲ PASAULIŲ

Skilimas, kuris šiandien atskiria vakarų pasaulį nuo Sovietų Sąjungos, nėra vien teroro esančio Rusijoj priežastimi, bet ir paniekinimo, kuriuo Maskvos tironai atmeta sveikus krikščioniškosios civilizacijos principus.

Teisinga ir pastovi taika neužtikrinama vien jėga, bet ir laisva tautų sąžine, kuri verčia žmones elgtis ir veikti pagal aukščiausį principą, kurio niekas negali pakeisti.

Popiežius tai neišreiškė žodžiais. Kristaus Vikarui netiko priminti Tiesą, kuri jau yra tapusi aksioma (neginčytinas teigimas) kiekvieno individo sąžinėje, nelaukiančiai agresijos; bet kiekvienas žmogus, mylįs laisvę yra pasirengęs nusikratyti žiauraus despoto, kartodamas seną liaudies priežodį: "Geriau gyventi — vieną dieną liūtu, negu šimtą metų avele."

✶

SKAUDŽIAI ATSILIEPIA PRAEITIES KLAIDOS

Po Baltosios Knygos Valstybės Departamento išleistos, niekas nebesirūpino kas dedasi Azijoj. Šiandien Kinijos klausimas vėl tapo aktualus.

Yaltoje pasėta sėkla neša savo vaisius; pasirašytos sutartys juodu and balto toje konferencijoje (apie kurią istorija dar turės duoti galutinį sprendimą, kada bus subyrėje mitai ir legendos) eina prie užsibaigimo.

Šiandien Kinijos padėtis eina prie nesulaikumo užsibaigimo, prie nepermaldaujamo išsisprendimo. Joks tarpininkavimas, išskyrus ginkluotą įsikišimą, nebegalėtų pakeisti padėties. Valstybės departamentas Baltojoj Knygoj tvirtino, kad jokia pagalba neleistina teikti sugedusiam Chiang-Kai-Sheko režimui. Tą patį kaltinimą darė ir japonai Chiangui, žygiuodami į Mandžiūriją, kurios tada Washingtonas nepriėmė.

Neginčytina tiesa, jog visa ši priešingybių ir klaidų painiava turi tik vieną vardą: Yalta, ir datą: 1945 m. vasario 11 d. Tą dieną Amerikos prezidentas atidavė į rusų rankas Kinijos ateitį, pasirašydamas mirties sprendimą Chiang-Kai-Sheko režimui.

Šiandien renkami vaisiai. Kasdien padėtis sunkėja. Ką žada ateitis? Geriau nepranašauti.

Anglija dar giliau skandina Kiniją. Churchill spaudžia darbiečių valdžią pripažinti komunistinę Mao valdžią, užmezgant su ja santykius. Jis mano tuo išgelbėti Hong Kongą, reikšmingą Anglijos koloniją. Tačiau kažin ar verta dėl Hong Kongo aukoti Kiniją, o gal net visą Aziją?

Prof. K. PAKŠTAS

LIETUVIŲ TAUTOS POTENCIALO IŠLAIKYMAS

3. Kalbos išlaikymas – svarbiausias uždavinys

Amerikoje kai kuomet tenka lietuvių tarpe išgirsti mintį, kad čia mūsų tautybei kalba nesvarbi, svarbiau būti geru lietuviu, nors savo kalbos ir nemoki. Mūsų tautos istorijos nežinantiems lengva vaikiškai nušnekėti. O gi žydų ir airių pavyzdžiai mums visai netinka. Pirmiausia, kiekviena tų tautų Amerikoje turi daugiau kaip po penketą milijonų jau tvirtai prasigyvenusių piliečių. Bet yra dar svarbesnių dalykų už skaičius. Žydai turi visiškai savistovią nuosavą religiją, kurios su niekuom nesidalina. Kalbos jie nesugeba apginti, bet religija nuostabiai padeda jiems išsaugoti esmingiausius žydiškumus. Jie labai galingi ekonominiame, politiniame ir net moksliniame gyvenime, bet kultūros originalumas visiškai sunyko, kai po pirmojo pasaulinio karo sustojo žydų kultūrininkų emigracija iš Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos. Numirė žydų teatras ir jų literatūra čia labai susmuko, bet žydai vis vien laikysis per didelę ištikimybę savo originaliai religijai.

Airių didžiausia galybė tai bažnytinės ierarchijos beveik pilnas monopolis. Jei lietuviai būtų apsigyvenę tokioj šalyj, kurioj jie būt sudarę ryškią daugumą katalikų tarpe ir būt pasiėmę aukštąją ierarchiją į savo rankas, tai net be kalbos būt labai ilgai išlikę gyvi, nors mažiau kūrybingi. **Kadangi mūsų labai maža, tai mūsų kultūrinis potencialas turi būti labai aukštas.** Sava kalba,jos grynumas ir originalumas buvo ir turi toliau pasilikti gyviausiu akstinu savai literatūrai ir menui kurti.

Devynioliktame amžiuje daug tūkstančių lietuvių išmainė savo kalbą į lenkišką, gudišką, vokišką. O ką gi dabar duoda lietuvių kultūrai tie pora milijonų lietuvių, kurie užmiršo savo kalbą? Duoda tik rūpesčių Lietuvai, uoliai talkininkaudami Lenkijai, Vokietijai ir net Gudijai pasisavinti senas Lietuvos žemes. Nebūkime naivūs, kad lietuviškas kraujas kaž koks stebuklingas ir jis net be kalbos išlaikys mūsų tautybę. Nieko panašaus neatsitiks. Argumentą baigsiu poeto žodžiais: "Tas ne lietuvis, kurs liežuvį pamirš brangiosios Lietuvos..."

4. Knyga ir meniškoji kūryba

Lietuviškoji knyga tai mūsų tautos tikrasai gyvastingumo pulsas ir jos kultūrinio potencialo barometras. Prieš pat laisvės praradimą Lietuvoje išeidavo 1,400 knygų per metus ir vis dar stipri buvo tendencija ir pakankamos sąlygos knygų skaičiui didėti. Nauji leidiniai apimdavo visas moderniškojo gyvenimo ir kūrybos sritis. Dabar toji puiki dvasinė kūryba priešo įsiveržimu tapo beveik visai panaikinta. Išeina ten per metus dar apie 200 knygų, bet jų daugumas tai tik vertimai sovietinės propagandos, kuri nieko bendra neturi su lietuvių kultūra ir tradicijomis. Svarbiausia dvasinė kūryba dabar pergyvena dideles sutemas. Didelis visos išeivijos uždavinys bus išlaikyti spausdintą Lietuvos žodį sutemų metu. Bet tai ir sunkiausias uždavinys, reikalaujas didelio tautinio susipratimo, organizuotumo ir pasiaukojimo.

Rašytojų mums dabar nestigtų, bet iš kogi jie gyvens? Juk jiems teks verstis įvairiausiais amatais ir dažnai sunkiais darbais. Net ir tokiose apystovose kai kuriems jų užteks ištvermės ir heroizmo išskelti ugnį iš kankinamos sielos ir išvarginto kūno. Bet reikia dar leidėjų. Ir jų atsirastų, jeigu tik bus gana skaitytojų. Skaitytojų suieškojimas gal ir bus tas sunkus ir įkyriausias darbas, be kurio knyga negali švieson išeiti. Senoji išeivija, kaip mano praktika Lietuvių Kultūros Institute rodo, knygos negaudys. Ji gyvena labai sparčiu didmiesčių gyvenimu ir lietuviškos knygos nepasigenda. Net lietuviškus laikraščius Amerikoje skaito tik apie 70,000 žmonių. O gi knygos čia vargiai gali tikėtis parduoti daugiau 200 — 500 egzempliorių. Gal pavyktų ir žymiai daugiau, bet tam jau reikia knygos apaštalų, kurie jos labui panaudotų visą savo kantrybę ir net bažnyčių sakyklas...

Lieka naujoji tremtinių srovė. Ji jau baigia išsibarstyti keturių kontinentų didžiose platybėse. Pinigo naujose žemėse po truputį ir palengva jie užsikals. Bet kartu jie įsijungs į didelių miestų judrų gyvenimą. Miesčioniška ir kosmopolitinė šalna nejučiomis skverbsis į lietuviškas sielas, šaldys jautrų ilgesį lietuviškojo žodžio, mažins jautrumą lietuvybės reikalams.

Lietuvių tautai labai svarbi visokia meniškoji kūryba, bet kovoje su nutautėjimu aukštas dainos menas turės suvaidinti pirmaeilį vaidmenį. Daina ir giesmė ras gražaus pritaikinimo net ir mažose lietuvių grupėse. Daina ir lietuviški šokiai galėtų praplisti net ir nesant bendruomenėje labai ypatingų talentų. Didesniuose centruose pasireikš ir meno parodos. Bet labiausia izoliuotus vienetus galės pasiekti tiktai knygos ir žurnalai. Tad į juos kreipkime uoliausio dėmesio, jiems atiduokime ką kas galime: vieni savo darbą ir kūrybą, kiti gi neužmirškim prenumeratos ir aukos.

(Bus daugiau)

AUŠROS VARTAI

Taip bemąstydamas, ką papasakos grįžęs, jis jau priėjo priemiestį ir siauras gatves pakraštyje, ir pamatė senį elgetą.

Tasai sėdėjo ant papuvusios kaladės ir valgė duoną. Ne, tai nebuvo valgymas, nes duona buvo sausa ir kieta, ir senis tiktai lietė ją lūpomis, tarytum bučiavo, o jo veidas atrodė beviltiškas ir alkanas.

— Vargšas, - pamanė berniokas ir sustojo. Jis apžiūrėjo savo maišelį ir kišenes, tačiau niekur nerado duonos nei kitokio maisto, jis pats buvo viską suvalgęs. Vieninteliai dalykai, kurie slypėjo jo kišenėje, buvo medinis vilkas ir senas auksinis pinigas, kurio jis nepaliko Dievo Motinai kaip buvo žadėjęs.

Minutę jis galvojo, jo širdis staiga pasidarė kieta, kaip elgetos duona, bet pamažu ji vėl išsiskleidė ir ėmė linksmai plakti.

Jis įdėjo savo vienintelį turtą į senio plaštaką ir skubiai nužingsniavo. Tiktai gerokai nuėjęs, jis užlipo ant kalvos ir pažvelgė atgal į paliktą miestą, kurį jau mylėjo tyliai ir stipriai. Jis sustojo: tolumoje aukštai buvo temstantis dangus, ir žemai miestas. Jis regėjo gatvę, kurioje šiandien klaupėsi žmonės — dabar jos grindinys buvo išklotas akmenimis, kurie spindėjo kaip mėnuliai. Du stulpai stovėjo ten, dideli ir aukšti švytravo jie, perpinti aukso spinduliais ir rožinėm sruogom. Ir viršuj jų, po išgaubtų skliautu, stovėjo Dievo Motina — joks žemiškas papuošalas neslėgė Jos balto skaistaus apdaro, ir meiliai pakėlė Ji savo Veidą virš miesto ir žemės. Ir Jos žvilgsnis, geresnis už motinos, palietė piemens akis.

— Aušros Vartai, sušnibždėjo jis ir puolė ant žemės. — Štai kokie yra Tavo Vartai!

(Pabaiga)

Rytų zonos uranijaus kasyklose žuvo 400 vyrų

Berlynas. — UP pranešimu sovietų zonoje prie Johangeorgenstad sprogus uranijaus kasyklų įrengimams žuvo 400 vyrų. Šią žinią patiekė antikomunistinis Telegrafh. To pačio laikraščio pranešimu prieš kelia savaitės pačioje katastrofoje prie Amberg žuvo 300 darbininkų.

LIETUVIŲ DAILĖS PARODOS INFORMACIJA

Kaip jau pranešta, Lietuvių Dailės Paroda pratęsiama iki 1950 m. sausio 1 dienos. Nuo lapkričio 27 d. iki gruodžio 1 d. ji turės persitvarkymo laikotarpį. Paroda bus pritaikinta kalėdinių švenčių nuotaikai, kadangi gruodžio mėn. pats muziejus New York Hall of Science turės atitinkamą kalėdinę parodą.

Šeštadieniais ir sekmadieniais parodos salėje bus atliekamos lietuviu festivalinės programos. Norima duoti progos pasirodyti įvairioms lietuvių organizacijoms.

Parodos bilietų laimėjimas bus atliktas parodos uždarymo dieną.

Spėjama, kad iš New Yorko parodą keliaus į didesnes lietuvių kolonijas.

Kad jos kelionė būtų įmanoma reikia visos lietuvių visuomenės paramos. Už tai prašomi visi geros valios lietuviai ir toliau pirkti parodos bilietus ir tuo palengvinti parodai kelią į kitas lietuvių kolonijas.

Visi bilietų platintojai ir atskirų bilietų pirkėjai prašomi prisiųst parodos sekretoriatui bilietų šakneles ir pinigus už bilietus iki gruodžio 27 d. šiuo adresu: **Lithuaniar Art Exhibit, New York Hall of Science, Broadway at 44th St., New York City.**

Kinijos nacionalistai pradėjo kovą prieš komunistus

Lake Success. — Nacionalistinės Kinijos atstovai JT pradėjo aktyvią kovą prieš komunistus JT arenoje. Jau kiek anksčiau Sovietų bloko atstovai pareiškė, jog jie dalyvaus. Kai nacionalistų delegatas politiniame komitete pradėjo skaityti 17,000 žodžių kaltinimą prieš Rusiją ir kinų komunistus. Višinskis demonstratyviai išėjo iš posėdžių salės. Apeliacijoj stipriai užkabinama Anglija, kuri esą norinti taip greitai pripažinti komunistinę vyriausybę, nes turinti didelių prekybinių interesų Kinijoj.

LAISVAS ŽODIS

KO TUO SIEKIAMA?

Šiandien kai mūsų kryžiuojamoj Tėvynėj tauriausi Tautos vaikai veda negailestingą ir nelygią kovą su okupantais, laisvame pasaulyje gyvenę lietuviai tą patį tikslą turinčią kovą veda kultūrinėmis priemonėmis politinėj, kultūrinėj, lietuvybės išlaikymo bei propagandos srityse. Kad ši kova būtų efektingesnė jau seniai užakcentuotas vienybės ir susikausymo būtinumas. Didieji mūsų tautos politinio, kultūrinio visuomeninio gyvenimo vadai gyvu žodžiu ar per spaudą ne kartą kvietė visus geros valios lietuvius užmiršti viską ir savo jėgas skirti Lietuvos išlaisvinimui. Ši vienybė visu pilnumu įsikūnijo VLIKe ir ALT, kur mūsų politinio gyvenimo vadai nežiūrint politinių, religinių ir ideologinių skirtingumų, atidėję partinius ginčus ateičiai padavė vieni kitiems rankas ir petys į petį žygiuoja lietuvišku keliu.

Tačiau atsiranda ir tokių lietuvių (tikrai gėda prisipažinti), kurie sąmoningai ar nesąmoningai šitą vienybę nori suardyti kiršindami senuosius Amerikos lietuvius prieš naujuosius ateivius.

Štai **"Sandara"** vienam paskutiniųjų savo numerių išspausdino kažkokio **A. Zekonio** iš Toronto laišką, kuriame šis tarp kitko rašo:

> "Aaš norėč, kad jūs patarkuotumėt, tuos smetoninius ponaičius, kurių čia atsirado. Aš juos seniau gerai pažiuojau Lietuvoje, kada jie su kaimiečiais nelabai mandagiai elgdavosi".
>
> "Yra visokių ir, dypukų', bet pas mus čia daugiau yra iš ponstvos, su kuriais sunku yra turėti, koks nors širdingas bendrumas. Atrodo, kad jų visos svajonės yra pasigimdyti kokį nors naują Smetoną ir vėl kada nors būti ponais".

Komentarai nereikalingi. Jei toks laiškas tilptų "Vilnyj" ar "Laisvėje", būtų gera proga pasijuokti, bet dabar tik širdį suspaudžia, kad atsiranda tokių lietuvių ir tokių laikraščių.

Gal ir apsimoka "tarkuot" tremtinius. Gal "tėvelis" Juozas per savo "apaštalą" Bimba už tą savanorišką gerą darbelį ir numes kelis sidabrinius. **A.K.**

LIETUVIAI PENKIUOSE KONTINENTUOSE

Australijoje

° Bathursto pereinamoj stovykloj aktyviai veikia Australijos Lietuvių Draugijos ir Šv. Kazimiero Draugijos skyriai. Rengia minėjimus parodėles, susirinkimus.

° "Užuovėja" iš anglų kalbos išvertė ir išleido vaikams ir jaunimui knygelę "Diena Australijos šile" supažindinančią jaunimą su Australijos gyvulių būdu ir papročiais.

° Adelaidės lietuviai sklandytojai įsijungė į Australi sklandytojų klubą. Šioje srityje aktyviai pasireiškia žinomas sklandytojas J. Pyragius.

Venecueloje

° Rugpiūčio 21 d. Valencioje, dalyvaujant 28 visų lietuvių kolonijų atstovams buvo įsteigta Venecuelos lietuvių Sąjunga. Pirmojon Valdybon išrinkti: Kun. A. Sabaliauskas, Bieliūnas, Nausėdas, Venckus ir Kukanauza.

Argentinoje

° Čia gyveną dramaturgas Jonas Vedegys baigia naują 2 veiksmų pjesę "Dubysa skamba".

° Muzikas Vyt. Kerbelis jau antri metai gyvenąs Argentinoje neseniai baigė ruošti spaudai liaudies dainų rinkinį "Lietuvių liaudies dainos mažajam pianistui".

Brazilijoje

° 1949 m. rugp. 21 d. S. Paulo mitste mirė jaunimo organizacijos "Vilties" steigėjas ir jos garbės pirmininkas bei vienas iš Šv. Cecilijos choro steigėjų Valerijus Godliauskas.

° LSB (Lietuvių Sąjunga Brazilijoje) aktyviai veikia visose srityse. Sąjunga netik rūpinasi keliomis mokyklomis, bet organizuoja įvairius kultūrinius parengimus; vakarus, minėjimus, jaunimo pobūvius.

° Lietuvių Katalikų jaunimo sąjunga "Vytis" formaliai valdžios patvirtinta.

Urugvajuj

° Lietuvos Pasiuntinybės Urugvajuje adresas pasikeitė. Dabartinis adresas toks: c. Juan Maria Perez 2820, Montevideo.

Danijoje

° Spalio 20 d. iš Danijos į Australiją išvyko apie 150 lietuvių daugiausia iš Thistedo stovyklos. Vyksta į Australiją, nes į Ameriką ar Kanadą sunku patekti.

J. BILIŪNAS

PIESTUPYS

Rašytojas **Jonas Biliūnas** spaudos draudimo laikų rašytojų tarpe užima savotišką vietą. Neabejotinai jo turėta didelio talento. Tačiau per trumpą savo gyvenimą parašyti kūriniai persunkti švelniu liūdesiu ir ilgesiu. Tam turėjo įtakos jo taip mylimos Tėvynės vargai ir jį kankinusi liga. Tačiau gal labiausiai tokia nuotaika susidarė dėl sielos konflikto. Vaikystėje giliai religingas, vėliau atsimetė nuo Dievo, tačiau visą laiką sieloje virė kova. Gyvenimo saulėleidyj, ligos patale gulėdamas, pagaliau vienam savo laiške pareiškė, jog, **brangiausias ir šventčiausias daiktas žmogui yra Tikėjimas.**

Joniuk, kelkis, jau laikas į rarotus eiti, per sapną išgirdau brolio Antano balsą.

Ir labai nenorėjau tada keltis — taip gera ir šilta buvo miegoti...

— Tuoj... — atsakiau per miegą ir apsiverčiau ant kito šono.

— Ar dar nesikelsi? — išgirdau vėl balsą: — Greičiau!

Brolis nutraukė nuo manęs kailinius. Šaltis lyg vandeo perpylė mane. Šokau iš lovos ir, užsimetęs kailiniukus ant pečių, bematant atsidūriau troboje. Jau visi buvo atsikėlę: tėvas su maldaknyge rankoje sėdėjo už stalo ir ragino rožančių giedoti; motina su mergina sukinėjosi apie krosnį.

Adventui atėjus, kiekviena šventadienį eidavome pamainomis anksti nevalgę į rarotus. Ši kartą išpuolė man su seserimi. Nors buvau mažas ir labai nemėgdavau keltis, tačiau pats prašiau tėvą, kad leistų mane į rarotus: jose dalyvavus, ir Kūčių sulaukus, būdavo linksmiau. Taigi greit nusiprausiau, po lova susiieškojau batus, — apsiaviau, apsivilkau kailiniais, ant viršaus rudinę, pasakiau sudiev ir buvau beeinąs, nes sesuo jau manęs laukė.

— Palauk, skara aprišiu, — tarė motina, nešdama savo skarą.

— Man nereikia, — atsakiau, skubėdamas pro duris.

— Vaikeli gi tu mano, sušalsi!

—Ajau, vis su skara ir su skara, — skundžiaus, patempęs lūpą. Man atrodė labai nepadoru, kad aš, vyru būdamas, turiu ryšėti moterišką skarą. Bet motina nežiūrėjo į mano vyriškumą: aprišo man šiltai kaklą, užmaukšlino gilai ant galvos šiltą kepurę ir išlydėjo į kiemą.

— Žiūrėkite, pasiimkite geras lazdas, — tarė ji mudviem: — gink Dieve, kad kas neužpultų, — tiek dabar laksto pagedusių šunų, o ir vilkų galite kartais susitikti.

Tiesa, tą žiemą pasiutę šunys buvo aprieję daug žmonių apylinkėje, o vilkai sudraskė ubagą ne labai toli miške, taigi, eidami pro skiedryną, pasirinkome sau po gera baslį. Nors buvau kaip geras pupų pėdas, bet savo pagalį tik panešti galėjau. Žinojau, kad turiu apginti ne tik save, bet ir seserį. Ir iš tiesų, arti namų jaučiaus toks drąsus, kad, rodės, visus vilkus ištaškyčiau. Bet juo labiau tolinomės nuo namų, juo menkėjo mano drąsa. Kol pakelyje buvo matyti žmonių trobos, jų žiburiai švietė, buvo ramu ir smagu eiti. Bet, pagaliau, įėjus miškan... Šiurpas paėmė. Aplinkui nė balso; tik sušalęs sniegas gurgžda po kojomis...

— Išgirs vilkai, kad einam, — maniau, arčiau glausdamasis prie sesers, — ir atlėks: gal būt, kur nors netoli slapstosi ir atlėks.

Bailiomis akimi žiūrime į abi kelio puses. Aplinkui, kaip apmirusios, šerkšnos aptrauktos, stovi aukštos pušys ir eglės: jų ilgos nulinkusios šakos, nusvirusios lig pat žemės. Taip ir rodos, kad iš po tų šakų žybčioja žalsvos vilkų akys, rodos, tuojau ims ir iššoks vilkas. Rūpinaus eiti taip, kad neišnirstų, bet sniegas, lyg tyčia, gurgžda ir gurgžda...

Kada, pagaliau, laimingai išėjome iš miško, netoli pasirodė sodžiaus žiburiai, ir šunys sulojo, mano baimė vėl pradėjo nykti: tik retkarčiais atsigręžęs žiūrėjau užpakalin, ar nesiveja kas nors iš miško, ir rūpinaus greičiau eiti.

Bet kada sodžius pasiliko užpakalyje, širdis vėl apmirė: prieš mus juodavo baisusis Piestupys.

Visokių kalbų vaikšto tarp žmonių apie tą Piestupį. Tų kalbų klausant, ne vienam stodavosi plaukai ant galvos ir šiurpuliai kratė kūną. Ne visi sutemus drįsdavo eiti tuo keliu.

Iš tiesų, buvo ko bijoti.

Vieną kartą naktį naktigoniai persigandę pasakoja, kad iš Piestupio ugniniai stulpai iškilę, — iškilę, pavaikščioję šventosios pakraščiais ir pranykę. Senis Jokūbas aiškino, kad tai turėję būti pinigai, kurių didžiausi kubilai nuo maišto metų tebesą pakasti. Tiedu vyrai, kurie tuos turtus pakasę Piestupyje, dar visai nesenai, prieš mirdami, buvo atėję tų turtų iškasti, bet neberadę pažymėtos vietos; iš nuliūdimo ir mirę. Sako, kad dabar taja vieta Šventoji plaukianti, o pinigai kada ne kada ugniniais stulpais iš vandens išsikelia, norėdami tuo būdu žmonėms apsireikšti.

Mūsų kaimynas Tadas (nors jisai kartais mėgsta išgerti, bet šiaip žmogus ne melagis) pasakojo vėl tokį atsitikimą: važiavęs jis kartą turgaus dieną iš Anykščių; užgaišęs miestelyje, ir vėlu jau buvę, bet mėnesiena švietusi; važiuojąs jis per Piestupį — tąja vieta, kur yra tiltas ir stovi šventojo Jono kryžius — žiūris: prie šventojo Jono šokančios sau ant sniego susikibusios baltos mergytės, o kitoje kelio pusėje, prie pat popo miškelio, raitęsis ant pakriaušio plikas žmogus ir kvatojęs. Visi plaukai Matui atsistojo ant galvos; iš visų jėgų sudrožęs kumeliui ir kaip vėjas paršvilpęs namo. Ir iki šios dienos stebisi Mataušas, kaip jis tada išlikęs gyvas.

(Bus daugiau)

KATALIKŲ PASAULIS

PĖSTI Į ŠVENTĄJĮ MIESTĄ

2500 maldininkų jau kelionėje, pėsti, į Rpmą. Užsirašusių yra 1,600,000 žmonių.

KRAUJO KELIU

Tikėjimo Propagandos Kongregacija praneša, kad tėvas Stanisiovas Rolando, pranciškonas, komunistų nužudytas savo rezidencijoj, Soel Cow, Kinijoj.

Misionierius, 36 metų amžiaus, per dešimt metų nenuilstamai dirbo globodamas vargšus ir pabėgėlius.

Tibete raudonieji brigantai nužudė Kanauninką Tornay, 39 metų amžiaus, prancūzą.

VIENUOLIS ARABŲ DELEGATAS

Tėvas Anawati, dominiinkonas, graikų ortodoksų Bažnyčios narys, arabų išrinktas delegatu į Istambulą, Turkijoj.

LAUKINĖ TAUTELĖ

Misionierius pranciškonas, tėvas C. Armellada, bando susidraugauti su laukiniais indios, esančiais Venezueloj. Sie laukiniai labai nekenčia baltųjų, kurie tik bandė priartinti, dingo.

AUKŠTOSIOS J.A.V. IERARCHIJOS PERSPĖJIMAS

Katalikiškoji Amerikos ierarchija, susirinkusi Washingtone, perspėja tautą saugotis bedieviško materializmo, kuris įstato pavojun amerikonų šeimas, o drauge ir visos tautos pajėgumą.

Metinėje konferencijoje dalyvavo 14 Kardinolų, Arkivyskupų ir Vyskupų iš visos Amerikos.

○ Sv. M. proga pirmą kartą bus giedamos dvejos naujos Palestrinos mišios: Laudate Dominum 8 balsais ir Sacerdotes Domini 6 balsais.

○ Indijoj irgi susidarė nacionalinis komitetas dėl Šventųjų Metų, kurio centras Bombay mieste.

○ Garsus anglų chirurgas, Dr. Peter Flood, tapo vienuoliu benediktinu.

○ Tėvo McCarthy, S. J., pastangomis Denver'e įsteigta psichologijos žinovų draugija.

SPAUSDINTO ŽODŽIO FRONTE

NAUJI LEIDINIAI

Istoriniai padavimai

Lithuanian Historical Legends. Spaudai paruošė **Dr. Jonas Balys.** Išleido Lietuvių Katalikų spaudos Draugija, 1949 m. Spaudė "Draugo" spaustuvė 90 psl. Priede: motyvų rodyklė anglų kalba. Kaina $1.25, "Draugo" skaitytojams — $1.00. Lietuviškos knygos rėmėjams — $0.75.

Istoriniai padavimai tai pirmasis **Lietuvių Katalikų Spaudos Draugijos** leidinys. Knygą spaudai paruošė vienas didžiausių šiuo metu lietuvių tautosakos specialistų, kelių universitetų profesorius Tarptautinės Folkloro ir Liaudies meno komisijos narys šiuo metu dėstąs Indianos universitete **Dr. Jonas Balys.** Knyga suskirstyta į trylika skyrių, kuriuose telpa 95 padavimai.

Knyga jau iš pirmo žvilgsnio sudaro puikų įspūdį. Nepaprastai puikus, spalvotas, knygos turiniui pritaikintas viršelis, geras techniškas sutvarkymas ir puikus popierius dar padidina knygos vertę. Patys padavimai, anot autoriaus, mums parodo ką jautė ano meto žmogus, pergyvendamas tuos įvykius, kaip atskiro asmens likimas buvo susijęs su viso krašto likimu. Knyga yra, įdomi visiems: seniems ji primins rūpintojėlių ir piliakalnių Lietuvą, gimtąjį sodžių žalioje tėviškėje; suaugusiems sustiprins norą kovoti dėl Tėvynės ir lietuviškumo; jaunimui, visai Tėvų žemės nemačiusiam arba tik mažai ją prisimenančiam įdiegs jos meilę ir ją sustiprins.

Ateitis

Ateitininkų žurnalas. Leidžia Moksleivių ir Studentų Ateitininkų Sąjungos. Redaguoja: Paulius Jurkus, Ant. Sabaliauskas ir Tomas Ziūraitis, OP. Nr. 2 (10). 24 didelio formato puslapių. Tekste 14 iliustracijų ir penkios vinjetės. Red. ir adm. adresas: Schwaebisch — Gmuend, Bismarkstr. 1.

"Ateitis" šiuo metu neabejotinai yra visais atvejais geriausias lietuvių jaunimo žurnalas. Sutraukęs į savo bendradarbių kadrą visą būrį vadovaujančių religinio, kultūrinio, literatūrinio, visuomeninio gyvenimo asmenybių žurnalas patieka aktualių straipsnių naudingų kiekvienam jaunuoliui, susirūpinusiam savo dvasios auklyba ir lietuvybės reikalais. Šio numerio straipsnių autoriai: Kun. V. Zakarevičius, S. Yla, Viktoras Gidžiūnas O.F.M., Leonardas Andriekus, Antanas Vaičiulaitis, Paulius Jurkus ir kt. Yra atskiras skyrelis mūsų jauniesiems, sportas, gimtosios kalbos skiltelė, kronika ir t.t.

Pakeleiviai

Lyrika. **Vincas Jonikas.** Išleido "Venta" Vokietijoje. 1949 m. Iliustravo dail. Dobkevičiūtė — Paukštienė. Tiražas 500 egz 111 psl. Kaina 3,— DM.

Tai gana stambi lyrikos knyga padalinta į penkis skyrius, kuriuose telpa 65 eilėraščiai. Knyga išleista švariai ir tvarkingai. Prie bendro knygos vaizdo gražiai derinasi Paukštienės — Dobkevičiūtės iliustracijos.

Užuovėja

Mėnesinis Australijos lietuvių žurnalas. Nr. 5, rugpiūtis. Leidžia Šv. Kazimiero Draugija. Redaguoja redakcinė kolegija.

"Užuovėja", nors rotatorum spausdintas, tačiau jaukus ir atsižvelgiant į Australijos lietuvių sąlygas visiškai geras žurnalas. 30-tyje didelio formato puslapių telpa įdomių straipsnių, beletristikos, poezijos kūrinių, jaunimo ir angliškas skyrius, Žinios iš Tėvynės, Iš mūsų buities ir kt.

Skautas

Lietuvos skautų ir skaučių mėnesinis laikraštis. Leidžia "Rūtos" leidykla Kanadoje. Atsk. redaktorius sktn. **Vladas Sarūnas.** Nr. 1. 14 knygos formato puslapių.

Tai skautų ir skaučių laikraštis. Pirmasis numeris kiek silpnokas, tačiau pradžia visuomet sunki. Šiame numeryje rašo: Lietuvos skautijos kūrėjas P. Jurgėla, vyr. sktn. V. Čepas, Prof. Vladas Stanka, Sktn. Ignas Končius, Prof. St. Šalkauskis.

Naujasis Varpas

Nr. 1. Leidžia Tėvai Pranciškonai, Greene Maine. 12 knygos formato rotatorium spausdintų puslapių leidinys visų pirmiausiai skiriamas Maine lietuviams, kad juos tampriau suartintų, įjungtų į religinį, kultūrinį, visuomeninį darbą. Laikraštyje keturi skyriai: Dievo Žodis — tiesos žodis, Lietuva — mūsų motina, Maine lietuvių vietinis gyvenimas ir Šventadienio popietį.

A. K.

LIETUVIŲ EKSKURSIJA Į ROMĄ?

Proga aplankyti Romą, Liurdą ir Fatimą

Tėvai Marijonai kitų organizacijų padedami planuoja Šventųjų Metų iškilmėms lietuvių katalikų ekskursiją į Romą. Ta pačia proga būtų galima aplankyti ir Liurdą, Fatimą bei kitas žymias vietas Anglijoj, Šveicarijoj ir Prancūzijoj. Kelionė būtų vykdoma laivais ir traukiniais, o jai vadovautų prityrę asmenys. Kelionė tęstųsi apie 6 savaites ir kainuotų 950 dolerių.

Tačiau galutinai ekskursiją planuoti Tėvai Marijonai negali, nes nežino kiek lietuvių norės joje dalyvauti. Todėl norintieji tokioje ekskursijoje dalyvauti prašomi kuo greičiau pranešti kiek jūsų grupėje važiuos, kada ir kokiam laikui galėtumėt išvykti, šiuo adresu:

Tėvai Marijonai, 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

V. KRĖVĖ

RAGANIUS

Prieškarinių laikų sodžiaus gyvenimo šešėliai
Spaudos Fondo premijuotas veikalas

— Žinoma, kad dauguma nemoka. Kurie ir atspėja, tai atspėja, kaip akla višta grūdą. Kur jūs visi laimės ieškote? Žemėje. O manote, kad kiekvienam jūsų ten skirta laimė surasti? Gal nevieno jūsų laimė ne ten, o kur kitur.

— Amerikoje. Bernai rengiasi ten jos pasiieškoti.

— Yra tokių, kurių laimė Amerikoje. Tie ją suras, ten nuėję. Štai, kad ir tau, Petrai, — kreipiasi jis į kaimyną: — visai nesiseka. Eini, dirbi tu, kaip jautis, o vis dėlto nieko neturi: — plikas, kaip tilvikas — tai neuždera tau, tai gyvulys krinta, tai ledai kaip tik tavo javus pamuša, tai vėtra rugius išguldo, — o gal todėl tau nesiseka, kad tavo laimė gal ne čia, gal kitur. Gal tau lemta ne žemę dirbti, bet prekiauti.

— Na, Petrai, — nusijuokė šalia jo sėdįs kaimynas:— įsikurk krautuvę, pirmas ateisiu pas tave prekių skonlon imti.

— Juokiatės, o štai žydai — kiekvienas jų, kad ir didžiausias driskis, griebiasi vieno, griebiasi kito, griebiasi trečio, kol pagaliau savo laimę atspėja. Čia nepasiseka, ten nepasiseka, o žiūrėk — ten laimę surado ir praturtėjo.

— Tiesą sako, — sumurmėjo Kukis.

— Kai kada, matyti, ir Gugis moka tiesos pasakyti.

— Na, o tu savo laimę, Gugi atspėjai?

— Matyti, neatspėjo!..

Ir visi vyrai nusijuokė.

— Man gerai, kaip yra, ir geriau būti nebus. Matyti, čia jau mano laimė.

— Gera laimė, — nusišypsojo Kraigis. — Ar tik ne svetimi ant tavo nugaros marškiniai?

— Tai kas, kad svetimi! Manai, jie mane mažiau šildo, negu savi? Kokios dar didesnės man reikia laimės: pavalgęs, apsirengęs beganau sau gyvulėlius, besidžiaugiu žalia girele. Ar tai maža laimė? Niekas man nerūpi, nieko nepavydžiu — netgi ir man niekas nepavydi...

— Kaip žmonės sako — nebijau nei vagių, nei plėšikų. Jei išvogs ar išplėš — svetimą, ne mano, — nusišypsojo Kukis. Kaikurie vyrai vėl nusijuokė.

— Nesijuokite, aš jį gerai suprantu. Nei jis nusidirba, nei nuilsta, tik gal kojos kaikada pavargsta. Štai, sako, mėgsta saulutėje pasišildyti, kai ji kaitina. Pamėgintų pašienauti kaitroje, atsinorėtų saulutėje šildytis.

— Taip, bet ruduo, kai kasdieną lyja. Šuo tada gurboje slapstosi, o skerdžius drangoje. Manau, tada mažai turi, seni, malonumo? Nei giria nedžiugina.

— Na, kad tik malonumai visada ir visur būtų, nusibostų gyventi, ir laimės nejustume.

— Tokią, brol, laimę, kaip tavo, visi galėtume turėti. Bet mes nenorime jos.

— Nenorite, nes nesuprantate, o supranta tas, kuriam ji skirta. Matyti, man lemta ganyti, — aš ganau ir patenkintas esu. O kuris savo likimu nepatenkintas, kuriam nesiseka, teieško laimės kitur.

— Ieško, brol, kas gali. Kitas net Amerikon keliauja.

— Ir gerai, kad keliauja, bet tik suranda, ko ieško...

Vyrai nutilo vėl, lyg surimtėję. Rodos, kiekvienam jų dingtelėjo širdin, kad gal tikrai jų laimė ne čia, bet kur kitur. Gal ir gyventi bebūtų lengviau, jei savo laimę atspėtų.

— Kad žmogus galėtų atspėti! Bet neatspėsi... Gyvensime jau, kaip mūsų tėvai gyveno, — atsiduso Pikčilingis.

— Kur čia kažkokios poniškos laimės beieškosi. Štai, laimė būtų, kad rytoj nelytų. Šienas padžiūvęs, diena giedri, o šventa. Rytoj, kai galima bus dirbti, pamatysite, kad lis.

— Kaip manai, seni, lis rytoj, ar bus giedra? — paklausė Čėpla.

Skerdžius pakėlė galvą, pažvelgė į dangų.

— Ryt bus giedra ir dar ilgai bus giedra.

— Iš kur gali žinoti? Ar su Dievu tareisi? — nusijuokė Pikčilingis.

—Kam tokiais niekais turėtau Dievą trukdyti. Seniau žmonės sakė, kad prieš lietų, nors ir giedri diena, dangus būna palšas, o jei mėlynas ir gilus, kaip šiandien, vadinasi giedra bus ilgai.

— Tai ir tiki tuo?

— Kaip galiu netikėti, jei aš patsai patyriau, kad senų laikų žmonės tiesą kalba. Jūs, aš žinau, sakote: raganius skerdžius, — o kokis aš raganius? Senų laikų patyrimų daugel girdėjau, naudojuosi jais ir dažnai tiesą atspėju — štai tau ir raganius! Kad jūs visi būtute savo metu senų žmonių klausę, jų patyrimų pasimokę, patys daugel žinotute, ko šiandien nebežinote.

— Tai ir apie tai, kad žmogus savo laimės atspėti nemoka ir todėl vargsta, irgi iš senų laikų žmonių esi girdėjęs?

— Ne, kam meluosiu, šita gal girdėjau, gal ir ne. Negalvojau apie tai. Tik šiandien, išgirdęs jūsų kalbas, pamaniau... Ne, nepamaniau, tik man galvom toptelėjo... Dažnai taip būna su manim — dingteli kas ir kalbu, o ką kalbu — tiesa būna, tik manęs žmonės niekados neklauso.

— Neklauso, kai niekus kalbi, o kai ką protinga pasakai, kiekvienas žmogus klauso.

— Protingą žodį visas svietas girdi, kvailo ir šuva klausyti nenori, — pastebėjo Kukis.

— Na, brol, kai Kukis ką pasako — protinga, o ką pasako Gugis — kvaila ir gana.

— Na, na, nekalbėk niekų, — atrėžė Kukis. — Dar negirtas, o niekus zauniji.

— Dievaž, tiesą sakau ir dar tau pasakysiu: štai tavo Jono laimė, kad su Žlabio Verute gyventų, o tu ką darai? Nepaklausysi juk manęs?

— Sūnus pasiskundė. Manęs, brol, pelais neapgausi, senas žvirblys esu.

— Štai, matote, neklauso. Kam turėjo man jo sūnus skustis, kad aš patsai akis turiu ir matau.

— Tai ką, taip, be nieko piršliauti sumanei? Skerdžiaus žmonės piršliuosna nekviečia.

— Štai, štai, protingas žmogus, o nukalbėjo, kaip gudas vyžus nupynė. Kas man tu, kas man tavo Jonas, kas man Žlabio Verutė, bet toptelėjo galvon ir pasakiau, o jūs nors pasikarkite!.. — nekantriai atrėžė skerdžius.

— Senis tiesą kalba, — palaikė jį Kraigis. — Ir aš esu pastebėjęs, kad tavo Jonas sukasi aplink Žlabio Verutę, kaip vijurkas aplink kamuolį.

— Tesisuka sveikas, bet iš šitų šiaudų nebus grūdų.

— Bus grūdų, — neiškentė skerdžius. — Aš tau sakau, kad bus, ir tu mano žodį paminėsi.

— Nekalbėk niekų. Ne tokis aš tėvas, kad vaikas iš mano valios išeitų.

— Dabar išeina, brolau. Tėvai, štai, nenori, o vaikai užsispiria Amerikon eiti — ir iškeliauja.

— Manasis neiškeliaus. Jam laimės ir čia užtenka.

— Iškeliauti tai neiškeliaus, — vėl įsikišo skerdžius: — bet ir tu patsai padarysi, ko nenorėsi, ir dargi džiaugsiesi, kad nepasielgei, kaip buvai sumanęs. Jau aš tau sakau, kad taip bus. Likimas visados galingesnis, negu žmogus.

Pittsburgho ir apylinkės naujienos

IŠ PITTSBURGHO UNIVERSITETO LIETUVIŲ KAMBARIO KOMITETO VEIKLOS

Reta proga aplankyti Lietuvių Kambarį

Pittsburgho universiteto Lietuvių Kambario Komitetas L. P. Svetainėje lapkričio 18 ir 22 d.d. turėjo pasitarimus, kuriuose dalyvavo p. Pivaronai, J. Virbickas, Danutė Virbickaitė, V. Zamuckas, A. Marčulaitis, Prof. Dr. A. Tarulis, F. Radžius ir kambarių tvarkytoja p. Michell. Kadangi su kambario išlaikymu yra susijusių nemaža išlaidų, Komitetas nutarė kreiptis į visuomenę šį reikalą paremti aukomis. P. Pivaronui ir Dr. A. Taruliui pavesta rūpintis surengimu paskaitą apie Lietuvių literatūrą. Numatomi kviesti rašytojas Ant. Vaičiulaitis ir poetai Rastenis ir Tysliava.

Sekmadienį, gruodžio 4 d. tarp 2 ir 6 val. po pietų bus galima aplankyti Pittsburgho Universiteto rūmus su Heinz Memorial Chapel ir Stephen Foster Memorial, o taip pat ir Lietuvių Kambarį, kurio įrengimas pareikalavo nemažai ir pinigų ir darbo. Ypač tai būtų patartina tremtiniams.

Juozas Virbickas, L. K. sekretorius

LIET. KAMBARYS PITTSBURGHO UNIVERSITETE

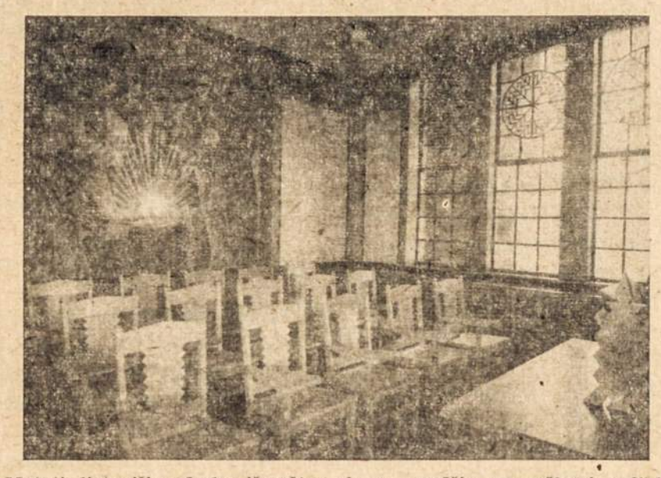

Matyti lietuviška drobe išmuštos sienos, medžio papuošimai aplink rašomąją lentą ir sienų kampuose, profesoriaus stalas ir studentų kėdės su lietuviškomis verpstėmis atramose.

TAUTINĖS REPREZENTACIJOS REIKALU

MIELI TAUTIEČIAI:

Jau daug metų kai Pittsburgho Universitete yra įrengtas Lietuvių Kambarys. Prie jo daugiausia savo aukomis ir darbu prisidėjo Pittsburgho lietuviai. Tačiau su tuo visos pareigos dar nepasibaigė. Reikia ir toliau rūpintis papuošti Kambarį per tautinės šventės ir atlygint mergaitėms, parodančioms lankytojams koks puikus tas Lietuvių Kambarys.

Paskutiniu metu atsirado ir naujų reikalų. Numatoma Pittsburgho Universiteto Stephen Foster Memorial salėje, padarytai pranešimą apie lietuvių literatūrą, pakviečiant kokį žymesnį lietuvį rašytoją. Paskaita labai išgarsintų lietuvių vardą, tačiau ji pareikalautų ir išlaidų: apmokėti kalbėtojo kelionei ir buvimui Pittsburghe.

Be to, norima pagelbėti vienam neturtingam lietuviui studentui apmokėti nors dalį mokslo išlaidų. Kitą dalį apmoktų universitetas.

Visu tuo tenka rūpintis Lietuvių Kambario Komitetui. Jis jau seniai neberenka jokių aukų. Buvę fondai ne tik išsibaigė, bet teko prasiskolinti Pittsburgho Universitetui. Išsiversti toliau be paramos nebegalima. Todėl Komitetas ir kreipiasi į Tamstas prašydamas paskirti kiek galima aukų nurodytiems tikslams. Čekį prašome rašyti **Lithuanian Room Committee ir siųsti iždininkui A. Marčulaičiui, 2128 Carson St., Pgh. 3, Pa. arba sekretoriui J. Virbickui, 6201 Alder St., Pgh. 6, Pa.**

Pirm. **P. Pivaronas**,
sekr. **J. Virbickas**
ir ižd. **Ad. Marčulaitis**

BRIDGEVILLE, PA

Šv. Antano parapijos klebonas, tėvas Pranciškus Giedgaudas, O.F.M., lapkričio 25 d. išvažiavo į Kingston, Pa., kur Švč. Marijos Panos bažnyčioje laike 40 Valandų pasakys pamokslus. Iš ten vyks į Mahanoy City, Pa., taipgi dėl 40 Valandų atlaidų vedimo.

—o—

Pranciškus ir Juliana (Kreženauskaitė) Kalaskiai susilaukė kūdikio, kurį praeitą sekmadienį, lapkričio 27 d., lietuvių Šv. Antano bažnyčioje pakrikštijo tėvas Barnabas Mikalauskas, O.F.M., Pranciškaus ir Jokūbo vardais.

Skaitykime "Liet. Žinias"

SOUTH SIDE

Gruodžio 4 d. 8 val vakaro Lietuvių Piliečių svetainėje 1723 Jane St., įvyks Lietuvių Moterų auxiliary ruošiamas Card party. Bus gražių ir vertingų dovanų. Įėjimas 50 centų. Laukiami visi. **M.O.**

—o—

Po sunkios ir ilgos ligos mirė Jeronimas Brazauskas, palikdamas giliame nuliūdime savo mylimą žmoną Mortą. Jeronimas buvo pavyzdingas ir uolus katalikas, visų mylimas ir gerbiamas žmogus.

Iškilmingos pamaldos su Šv. Mišiomis atlaikytos Šv. Kazimiero bažnyčioje lapkričio 28 d., dalyvaujant didelei miniai žmonių. Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.

—o—

Lietuvių Piliečių klubas savo metinį susirinkimą laikys gruodžio 6 d.

—o—

Šv. Kazimiero parapijos choras savo metines vaišes šiais metais laikė Mr. Mrs. S. M. Onaičių namuose.

—o—

Atidarant Šv. Kazimiero parapijos naują statybos vajų, bažnyčios komitetas nutarė pasiųsti visiems parapijiečiams bilietą dėl bankieto, kuris įvyks gruodžio 31 d., laukiant Naujų Metų.

—o—

South Side Vyčių metinis susirinkimas ir valdybos rinkimai įvyks gruodžio 8 d. 8 val. vakare.

VEIKLIUS IR NUOŠIRDŽIUS TAUTOS DARBININKUS PRISIMINUS

Pereitą ketvirtadienį, lapkričio 24 — padėkos dienoje, Homsteado Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos bažnyčioje Šv. Mišiomis ir vėliau salėje bankietu, buvo atžymėtos **Marcėlės ir Jono Grėbliūnų** 25 metų vedybinės sukaktuvės.

Tegul bus leista man šia iškilminga proga, nors keliais trumpais žodžiais ir spaudoje paminėti šių dviejų nuoširdžių lietuvių darbuotę, lietuvių tautos gerovei.

Niekad nepretenduodami į vadus ir neieškodami asmeniškos garbės Marcėlė ir Jonas Grėbliūnai, daug yra nuveikę Pittsburgho lietuvių visuomenėje.

Kiekvieną lietuvių tautos pastangą dėl Tėvynės laisvės Grėbliūnai yra parėmę ne tik darbu, bet ir gausiomis aukomis. Jonas Grėbliūnas nuo pat savo ankstyvos jaunystės buvo veiklus narys "Vyčių" organizacijoje ir nepailstantis darbuotojas Tautos Fonde ir Katalikų Federacijoje. Vėliau įsikūrus Amerikos Lietuvių Tarybai Jonas Grėbliūnas yra nuolatiniu Valdybos nariu ir iždininku, beveik niekad neapleisdamas jos posėdžių. Kūriantis Pittsburghe pirmajam lietuvių laikraščiui "Lietuvių Žinioms" Jonas Grėbliūnas perka stambų šerą stambiausią iš visų pasauliečių žmonių dalyvaujančių laikraščio bendrovėje ir dar skolina žymią sumą pinigų spaustuvės įsigijimui.

"Lietuvių Žinių" bendrovė įvertindama Jono Grėbliūno meilę ir prisirišimą prie lietuviško laikraščio, per eilę metų vis išrinkdavo jį savo pirmininku, kol neatsirado jaunesnių veikėjų, kurie apsiėmė tose sunkiose pirmininkavimo pareigose J. Grėbliūną pavaduoti.

Trejis metus man teko "Lietuvių Žiniose" artimai bendradarbiauti su Jonu Grėbliūnu. Kada ištikdavo koks svarbesnis reikalas, kaip pavargęs nuo darbo bebūtų Jonas Grėbliūnas, jis vis rasdavo laiko apsilankyti redakcijoje ir pagal išgales, padėdavo spręsti sunkias laikraščio leidimo problemas. Šioje iškilmingoje ir brangioje M. ir J. Grėbliūnų valandoje man, kaip buvusiam "L. Ž." redaktoriui ir J. Grėbliūno bendradarbiui labai miela pasveikinti Jubiliatus ir palinkėti Jiems niekad nepavargti besidarbuojant mylimos tėvynės Lietuvos ir mūsų lietuviškos spaudos gerovei.

Tegul gerasis, Dievas, juos užlaiko kuo ilgiausiai geroje sveikatoje ir sutvirtina Jų pasiryžimus dar daugiau gerų darbų atlikti!

Stasys Gabaliauskas

Minėjo sidabrinį vedybų jubiliejų

Žinomi Homsteadto lietuvių veikėjai ir biznieriai ponai **John Grėbliūnai** padėkos šventėje minėjo sidabrinį savo vedybų jubiliejų. Po Šv. Mišių Šv. Petro ir Povilo katalikų bažnyčioje, dalyvaujant apie 100 svečių įvyko iškilmingi pusryčiai. Vakare jubiliejus buvo paminėtas kalakutienos pietumis. Po to jaukioje muzikinėje programoje gražiai pasirodė šešiametė J. Stankūno dukrelė ir pats Stankūnas, kuris yra vargonininkas. Gražiai skambėjo lietuviškos dainos.

Tarp kitų pietuose dalyvavo adv. Ed. Schultz, adv. St. Gabaliauskas, Juozas Boley iš New Yorko, p. Grėbliūnienės sesuo Dr. L. Delaitis iš St. Clair, Pa. prof. Tarulis ir kt. Pietuose turėjo dalyvauti ir prof. Pakštas. "Lietuvaitė" susirūpinus ar jam parvežti siųsta mašina į Esplen nerado vietos ar profesoriaus tenai nebuvo. Įdomu žinot, nes garbingo svečio visi laukėm.

Lietuvaitė

Metinis L.R.K. Federacijos susirinkimas

L.R.K. Federacijos, Pittsburgho apskrities, visuotinas metinis susirinkimas šaukiamas gruodžio 11 d., sekmadienį, 7:30 val. vakare, Šv. Kazimiero mokyklos svetainėje, South Side.

Malonėkite dalyvauti visi nariai, nes yra labai svarbių reikalų, kuriais reikės pasitarti, ypač seimo kvietimu ir naujos valdybos rinkimu.

Sekretorė
Viola Yakštis

TREMTINIŲ DĖMESIUI

ŠEŠTADIENĮ TREMTINIŲ KLUBO ATIDARYMAS

Šį šeštadienį (gruodžio 3 d.) 19,30 val. Šv. Kazimiero parapijos mokyklos salėje South Side įvyks Tremtinių Draugijos Pittsburghe susirinkimas ir Klubo atidarymas. Visi tremtiniai turėtų jausti pareigą susirinkime, kur svarstomi jų pačių reikalai, dalyvauti.

Valdyba

Ateitininkų susirinkimas

Iniciatoriai prašo paskelbti, jog po tremtinių susirinkimo toje pačioje vietoje įvyks **ATEITININKŲ** pasitarimas. Visų trijų ateitininkų Sąjungų nariai, kviečiami atvykti į pasitarimą

Iniciatoriai

Lietuviška radio programa per galingesnę stotį

Pradedant ateinančiu sekmadieniu, (gruodžio 4 d.), lietuviai klausytojai savo lietuvišką radio programą pasukite ant numerio 970.

Radio stotis nuo dabar padidėjo savo jėga 20 sykių, t. y., nuo 250 Watt iki 5000 Watt., taip kad dabar lietuvių radio pusvalandis bus girdimas ir kitose valstijose. Stotis ir laikas tas pats, sekmadieniais nuo 12:10 iki 12:30 po pietų.

Buy Christmas Seals

Help Stamp Out TB

ATLIEKAME SPAUDOS DARBUS

"LIETUVIŲ ŽINIOS" turi prityrusį ir gabų presmaną, kuris atlieka įvairiausius spaudos darbus greitai, tiksliai, gražiai ir pigiai.

Su užsakymais malonėkite kreiptis į administraciją:

2211 Sarah Street, Pittsburgh 3, Pa. arba telefonu: HE 1-3121.

SVEIKINIMAS

Sulaukusius taip garbingo sidabrinio vedybo jubiliejaus žinomą Pittsburgho lietuvių veikėją ir buv. ilgametį "Lietuvių Žinių" bendrovės pirmininką JONĄ GRĖBLIŪNĄ ir ponią nuoširdžiai sveikiname.

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" ŠTABAS

DUQUESNE
-that's the name!
"The Finest Beer in Town!"
A PRODUCT OF DUQUESNE BREWING CO., PITTSBURGH, PA.

Buy and Use Christmas Seals
CHRISTMAS SPIRIT
We are acting in the real spirit of Christmas when we buy Christmas Seals. We are helping protect ourselves and others from tuberculosis when we buy these Seals, sole support of the voluntary tuberculosis associations in their year-round program to stamp out TB.

Phone HOmestead 3169 Night Service HO. 5575-R
HOMESTEAD MAYTAG STORE
ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes To Fit All Motors
PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED
602 Amity Street Homestead, Pa.

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUŽLYS, Savininkas
1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
EVerglade 4850

Iron City Clock Hospital
JOHN KAMARAUSKAS
Lietuvis Laikrodininkas
—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY
2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

JOHN'S MEAT MARKET
JOHN GREBLIUNAS, Savininkas
A FINE SELECTION OF HIGH QUALITY FRESH MEATS IS PARTICUARLY HANDLED
HOmestead 1-2589
1601 McClure Street Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS
LIETUVIS GRABORIUS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą
Tel. HEmlock 1-0203
2128 Carson Street S. S., Pittsburgh, Pa.

Phone, FEderal 1622
HASER
Funeral Home
AMBULANCE SERVICE
Mes esame dėkingi už jūsų biznį
512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

Atvykę į South Side—
Visuomet atsilankykite į
FLORENT RODGERS CAFE
136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.
Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

C. K. PIKIEL
General Insurance Notary Public
Marriage Lincenses Auto Licenses
Business Broker
WE SPECIALIZE IN TAVERNS
121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.
S. S., PITTSBURGH, PA.
Phone EVerglade 1-2300

EKONOMIJA VISUOMENĖS GEROVEI

Rašo T. BARNABAS MIKALAUSKAS

Ar praktikuojama socialinė doktrina? Ar tikrai norima, kad ekonomija patarnautų žmonijos gerovei? Pagalvokime ir atsakykime.

Būkime atviri. Kapitalistinėse ekonomijos tikslas yra pelnas, tai yra, pinigas; žmogus yra tik priemonė kaip darbininkas, jis laikomas kaip žaliava arba mašina.

Iš kitos pusės kolektyvinėje ekonomijoje žmogus taipgi lieka įrankiu, bet daug begėdiškiau išnaudojamas. Jų tikslas jau nėra pinigas, bet jėga ir brutalumas. Kapitalistinėje ekonomijoje gamintojai yra bent priversti skaityti su pirkėjų psichologija.

Šias sistemas smerkiame ir atmetame. Mums viską reiškia žmogus, turįs teisę ir prievolę išvystyti savo asmenybę savo darbe, ir savo darbu užsipelnyti tinkamą pragyvenimą sau ir savo šeimai. Žaliava, mašinos ir kapitalas yra tik priemonės jo tarnyboje. Ir gamybos tikslas neturi būti pelnas, bet žmogus, tačiau šį kartą ne kaip darbininkas, bet kaip gaminių naudotojas.

Kokiu būdu, nežiūrint egoistų ir kovojančių už pinigą, būtų galima tai įgyvendinti?

Palengva keičiant papročius ir institucijas. Išauginant elitą, paeinantį iš indiferentiškų socialinių sluogsnių; elitą, sugebantį suprasti ekonomines problemos; elitą, nuoširdžiai norintį patarnauti visuomenei.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS JAU BAIGIAMAS SPAUSDINTI

Skelbiu LIETUVIŲ TREMTINIŲ BENDRUOMENĖS (LTB) CENTRO KOMITETO 1949 m. lapkričio 11 d. rašta:

1. LIETUVIŲ KALBOS VADOVO spausdinimo darbas vyksta ir tikimasi, kad šis apie 700 puslapių veikalas bus iki š. m. pabaigos atspausdintas.
2. Veikalo spausdinimas vyksta anglų zonoje, Bielefelde, LTB Centro atstovo priežiūroje.
3. Iki šio laiko iš LIETUVIŲ KALBOS VADOVO prenumeratorių surinkta Vokietijoj — DM 10691,— ir užsienyje svetima valiuta — apie 4970,—. Tuo būdu Centro Komitetas yra šiuo metu surinkęs iš viso apie DM 15.661. LIETUVIŲ KALBOS VADOVO išleidimas gi Centro Komitetui kainuos apie DM 42.000. Todėl Centro Komitetas yra labai susirūpinęs prenumeratorių skaičių kiek galima padidinti.
4. Visus iki šiol LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ užsiprenumeravusius Centro Komitetas prašo nurodyti mūsų įgaliotiniams užsienyje tikslu savo adresą. Adresui pasikeitus prašome jį tuojau pranešti.
5. Visus LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ užsiprenumeravusius dar Vokietijoje ar Austrijoje ir vėliau išemigravusius, prašome pranešti LTB Centro Komitetui, Muenchen 27, Rauchstr. 20, Germany, U.S. Zone, savo naują adresą. Gi užsiprenumeravusius Vokietijoje per bet kokią mūsų įstaigą ar spaudos platintoją, prašome nurodant adresą pranešti kada, kur ir per ką LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ užsiprenumeravo."

LIETUVIŲ KALBOS VADOVO prenumeratos kaina 2,50 dol. Garbės prenumeratos kaina — 10 dol. Užsakymus su pinigais siųsti šiuo adresu:

Juozas Audėnas,
General. Įgal.
14 Townsend Street
Boston — Roxbury, Mass.

PAREMKIME LIETUVOS VYČIUS

Ryšium su Vyčių Centro paskelbtu piniginiu vajumi pirmieji atsiliepė Brooklyno Vyčių kuopa ir paaukavo $50 Centro naudai. A. Vasiliauskas, Centro Vice Pirm., priėmė auką ir padėkojo Brooklyno kuopai už šį gražų prisidėjimą.

Didysis mūsų piniginis vajus jau garsintas, ir dar kartą prašome visus Amerikos lietuvius paremti jį. Organizacijos veikime pinigai daug reiškia, daug pagelbsti. Pinigų neturinčios organizacijos veikimas yra labai suvaržytas.

Išlaidos yra aiškios nuolatininuose reikaluose. Vyčiams leidžiamas žurnalas "Vytis". Pats žurnalas išsilaikyti negali, todėl Centras ji nuolat turi remti pinigais. Turėdamas tvirtą iždą Centras gali pagerinti savo archyvą bei turimą dabartinę nuosavybę, gali apdovanoti didesnius veikėjus, dirbančius organizacijos naudai.

Svarbiausias pinigų sunaudojimo tikslas, tai kova už Lietuvos išlaisvinimą. Jūs visi turbūt žinot, kad pereitais metais Vyčiai parašė per dešimt tūkstančių laiškų, išsiųsdami juos įvairiems Amerikos žmonėms. Vieniems padėkojo už gražią kalbą, arba už korespondenciją apie Lietuvą, jos žmones, jos dabartinę skriaudą, apie bolševikų daromus kankinimus. Visi virš minėti žmonės atjautė Lietuvą ir pripažino, kad ji turi būti laisva, kad bolševikų geležinė uždanga turi būti atgal atstumta. Žurnalistams ir politikieriams remiantiems komunistų propogandą buvo parašyti papeikimo ir iškraipytų Lietuvos reikalų atrėnimo laiškai.

Šis veikimas kainavo daug pinigų, bet jis parodė Vyčių nenuilstamą kovą už Lietuvos išlaisvinimą, parodė jų užuojautą genčiančiai Lietuvai.

Mieli lietuviai, savo aukomis pagelbėkit Amerikos lietuviškajam jaunimui, paremkit Vyčių Centro piniginį vajų.

Liet. Vyčių C-tro V-ba

AUKA

Aš atjaučiu Amerikos lietuviškojo jaunimo veikimą ir noriu būti jų rėmėju. Remdamas jūsų kilnius tikslus ir svarbų veikimą aukoju Vyčių Centrui $.....

Pavardė ir vardas .....

Adresas: .....

Iškirpę pasiųskite Al. Vasiliauskui, 102 Maple St. Great Neck, New York.

KARO PRAMONĖS SPECIALISTO PERGYVENIMAI SOV. SĄJUNGOJE

Šensacingi pasakojimai vieno vokiečio atomo tyrinėtojo, kuris 6 metus dirbo Sovietų Sąjungos krašto apsaugos ministerijoje.

Bandymai mirties spinduliais

Mano apsilankymas pas prof. F. Tiflise turėjo labai svarbę reikšmę. Mat, jau prieš metus čia buvo daromi bandymai su, taip vadinamais, mirties spinduliais, kuriuos dabar reikėjo praktiškai bandyti. Prof. F. kaip tik turėjo įrengimus pagaminimui dirbtinų aukštųjų spindulių, taip vadinamą, "mezono spindulių". Dėl geresnio supratimo patiekiu techniška paaiškinimą. Mezonai yra mažytės dalelės, kurios randasi atomo masėje tarp elektronų ir protonų. Mezono įsielektrinimas yra lygus elektrono ir gali būti negatyvus ir pozityvus. Gamtoje tokie spinduliai randasi stratosferoje ultraspindulių pavidale, kurie eidami per atmosferą į žemę praranda savo jėgą. Tos rūšies spindulius turi rentgeno spinduliai, kurie kaip tik pasižymi didele naikinančia jėga. Šie spinduliai yra labai panašūs į radioaktyvinius spindulius, kuriems beveik nėra priemonių sulaikyti. Kad ir stora švino siena negali spindulių sulaikyti.

Rusų išgalvotoji spindulių mašina labai primena teleskopą, kuri gali lengvai į visas puses judėti. Prie to čia yra visa eilė elektros aparatų: transformatorių, lygintuvų, aukštojo įtempimo kondensatorių. Teleskopo formos vambzdis savo viduje turi panašią į rentgeno lempą didelį elektronų vambzdį. Laike pirmojo bandymo iš vambzdžio pasirodė 30 cm. storio žaliai lelijavas judantis spindulys. Šį spindulį pasisekė išmesti į orą iki 1000-1500 metrų tolio. Už kokiu dviejų kilometrų laukuose pamatėme laukines avis į kurias ir pasukome aparata. Per kelias sekundes, kada spinduliai buvo tiesiog į gyvulius nutaikyti, avys gulėjo negyvos.

Jei sovietams pasiseks šiu spindulių veikimą pratęsti iki 12—75 kilometrų, tai ji turės moderniausią ginklą apsisaugojimui lėktuvų, nes nė vienas lėktuvas negalės perkėkti šių mirties spindulių sieną.

Dirbtinas perkūnas ir jo pasekmės

Pripuolamai man teko šiomis dienomis dalyvauti naujo ginklo bandymuose, kuris savo veikimu pralenkia net mirties spindulius. Prof. D. paprašė manęs vykti su juo kartu į Kaukazą ir prižadėjo man padaryti staigmeną.

Mes atsiradome prie katilo formos daubos kranto. Dauba buvo nemažiau 300 metrų gylio. Po vieno rakietos šūvio į daibos vidurį, atsirado dideli dūmų debėsys. Dabar iš aukštumos nuметė kitą rakietą, kuri išleido baltus tirštus rūko kaspinus. Rūko kaspinai pradėjo maišytis su pirmosios rakietos dūmais. Mes greitai užsidėjome dujokaukes ir laukėme kas įvyks toliau. Besimaišant rūkui su dūmais, staiga pradėjo griauti perkūnas ir žaibuoti, atrodė, lyg būtų pragaras atsivėręs. Visa dauba atrodė, paskendo ugnyje, kalnai pradėjo drebėti, žaibas sekė žaiba, griausmas griausmą. Kada perkūnas pradėjo kiek aprimti, vėl buvo paleista nauja rakieta ir vėl prasidėjo pragaro griausmas. Po kokių dviejų valandų perkūnija aprimo. Sekančią dieną įlipome į daubą ir pamatėme baisų vaizda. Viskas kas tik buvo dauboje, buvo paliesta ugnies ir perkūno.

Kaip vėliau patyriau, dirbtinas perkūnas ateities kare turės atstoti patrankas, kurios kalnų kare labai nesekmingai veikia. Panaudojant šį dirbtiną perkūną, nebebus įmanoma priešui ieškoti kalnuose uždangos. Žmones ir gyvuliai šio perkūno ribose yra 100% sunaikinami.

(Bus daugiau)

TARPTAUTINIS KALĖDINIS DAINŲ FESTIVALAS

Jau trečią kartą Carnegie Music Hall, dėka jos direktoriaus Dr. Marshall Bidwell ruošia tarptautinį dainų festivalį "United We Sing". Šimet festivalis įvyks gruodžio valyje dalyvaus 24 tautybių chorai, jų tarpe ir lietuviai, kuriuos atstovaus Šv. Kazimiero Akademijos mergaičių choras vedamas S. M. Inocentos, O.S.F.

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" RĖMĖJAI

Stereotypo fondui aukojo:

Mrs. A. Yankus	$1.00
Miss Antanina Basis	$2.00
Mrs. A. Stanovich	$1.00

Nuoširdus ačiū

REMEMBER

Remember that tuberculosis kills nearly 1,000 Americans a week. Remember, tuberculosis associations are working throughout the year to bring this disease under control. Remember, these associations depend upon Christmas Seal funds for their support. So [illegible] Buy and U[illegible]

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

CLEVELANDO ŽINIOS

"ŠVENTOJI NAKTIS" CLEVELANDE

Gruodžio 11 d. (sekmadienį) Clevelande, Lietuvių Svetainėj 7 val. vakare bus statoma Miko Petrausko trijų veiksmų operetė "Šventoji naktis". (Kristaus užgimimas).

Operetę stato Panelės Švč. Nek. Pagalbos parapijos bažnytinis choras, talkinamas tremtinių, kurių tarpe ir solistai Kazys Ivanauskas ir Pranciškus Neimonas. Operetėj iš vietinių solistų dalyvaus Vacius Jurgelis, Elena Garnienė ir M. Derenčiūtė.

Marian Derenčiūtė (sopranas) "Šventosios nakties" operetėj vaidiną Angelo vaidmenį.

Eleanora Siušinskaitė (sopranas) "Šventosios nakties" operetėj vaidins Panelės Marijos vaidmenį.

CLEVELANDO LIETUVIAI REMIA TREMTINIUS

Clevelando BALFo 86-tas skyrius lapkričio mėnesio pradžioje nutarė kreiptis į vietos lietuvių visuomenę aukų lietuviams, esantiems Vokietijos džiovininku sanatorijose.

Viso iki šiol išsiųsta 162 svarai įvairių maisto produktų.

Iki šiol aukavo:

Vyčių 25-toji kuopa	$10.79
Aleksas Banys	$10.21
BALFo 86-to skyr. valdyba	$ 6.00
p. Karpius	$ 5.00
p. Graužinis	$ 3.00
p. Vincas Debesys	$ 1.00
p. Adomas Padegimas	$ 1.00
p. Florijonas Saukevičius	$ 1.00
p. Antanas Simkūnas	$ 1.00
p. Karolis Cicėnas	$ 1.00
p. Stasys Jonyla	$ 1.00
p. Alfonsas Kubilius	$ 0.50
p. Vincas Minkūnas — maisto produktais	$ 5.07
p. Telyčėno šeima — maisto produktais	$ 2.43
p. Balčiūnas — maisto produktais	$ 1.60
p. Kazimieras Gaižutis — maisto produktais	$ 1.47
p. Al. Gudelienė — maisto produktais	$ 0.85
Viso	$52.92

Visiems aukotojams BALFo 86-to skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja. Džiugu, kad ir Amerikos lietuvių jaunuomenė, niekad Lietuvos nemačiusi, savo aukomis per Vyčių 25-tą kuopą ar atskirai (p. Stasys Jonyla) su malonumu prisidėjo prie šio gražaus darbo.

Nuoširdus dėkui p. Vincui Debesiui, kuris ne tik pinigais šį sumanymą parėmė, beet savo automobiliu visus siuntinius nuvežė į paštą ir sutvarkė visus formalumus.

Tuo aukų rinkimas siuntiniams nėra baigtas, nes dabar įplaukiančios aukos bus panaudotos tokiems pat maisto siuntiniams, kurie bus įteikti ligoniams Vokietijoje Vacario 16-tos Dienos šventės proga.

V. Minkūnas

JAUKI ŠEIMYNINĖ ŠVENTĖ

Euclid. — Š. m. lapkričio 18 d. Šv. Jurgio bažnyčioje susituokė **Juzė Ramanauskaitė su John Garbo.**

Juzės Ramanauskaitės tėvai **Ona** ir **Juozas Ramanauskai,** 556 E. 103 St., Cleveland, yra dideli savo gimtojo krašto mylėtojai. Jie gražiai išaugino bei išmokslino du sūnus Juozą ir Antaną ir keturias dukteris Oną, Anelę, šios dienos sutuoktuvininkę Juzę ir Liliją. Jie visi gražiai kalba lietuviškai, nes, jų pačių pareiškimu, tėvai, jiems draudę kitaip savo namuose kalbėti. Be to, visi pasižymi ypatingu muzikalumu, kas matyt, jie yra paveldėję iš savo motinos Onos Ramanauskienės (Mitkutės, iš Pumpėnų), kuri jau iš jaunų dienų, iš Lietuvos atvyko mokėdama gražiai groti armonika. Vestuvių puotoje teko girdėti ir jų vyresniąją dukterį Oną Toth gražiai skambinant pianinu ir dainuojant: "Tu Lietuva, tu mano, tu brangi Tėvynė..." Ji čia gimusi ir augusi, pačios Lietuvos net nemačiusi, o vis dėlto ją taip mylinti.

Tegul Dievas laimina jaunavedžius, jų tėvus, o šių taip gausias ir gražias šeimas.

E. P.

TREMTINIŲ D-JOS SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, gruodžio 11 d. 11 val. dieną Lietuvių Salėje, 6835 Superior Ave., šaukiamas Tremtinių D-jos susirinkimas. Visi tremtiniai, tiek nariai, tiek naujai atvykę į Clevelandą, kviečiami dalyvauti.

Valdyba

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogiausias laikas apsirūpinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiškus modernišku Gaso Furnasus, įdedame automatiškus Barber Burnerius į angliais kūrenamus furnesus ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750
Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

Pavykęs bazaras

Šv. Jurgio parapijos bazaras praėjęs entuziastingai baigėsi sėkmingai. Būdelėje budėjo Pranciška Skužinskienė, W. Sliter, p-lė Debesiūtė, M. Alaburdienė, vyresnieji parapijos mokyklos vaikučiai, sodalicijos, War Veterans 5 Ladies Auxelery, PTA draugijos narės, visos lenktyniuodamos tarp savęs.

Virtuvėj skaniai vaišino ilgametės darbininkės L. Mistienė, M. Beržinskienė, M. Kuzmanskienė su pagelbininkėmis. Daugiausiai gal dirbo bažnytinis komitetas, nors jam savo darbštumu nenusileido daug darbščių moterų platinusių bilietus.

Gaila, kad į bazarą mažai atsilankė profesionalų ir tremtinių.

Trumpos Žinutės

Gruodžio 18 d. miesto mažajam teatre įvyks lietuvių koncertas radio programos naudai.

—o—

LRKSA 142 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 8 d. 7,30 val. vakare Šv. Jurgio parapijos mokykloj. Į susirinkimą įpatingai kviečiami naujieji nariai.

—o—

LRKSA 50-ta kuopa atrodo laimėjo mažiausiai narių. Kuopoje yra gana daug veiklių narių. Gal jie padarys staigmeną vėliau?

—o—

Parapijos bazaras praėjo pakiliai. Gryno pelno liko apie 1.100 dol.

—o—

Gruodžio 6 d. įvyks Moterų Sąjungos 36 kuopos metinis susirinkimas. Visos narės kviečiamos dalyvauti, nes bus renkama nauja valdyba 1950 metams.

Susirinkimas įvyks parapijos patalpose tuoj po novenos pamaldų.

SKAITYKIME "LIETUVIŲ ŽINIAS"

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui į ir iš ligoninių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:
ENdicott 1763
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio

P. J. KERŠIS
609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 177
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašaliniuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausia kainą. Taipgi įvairios apdraudos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgečio.
Patarnavimas ir išpildymas garantuojama
Kada gaisras sugadina ar apdegina tamstų namą ar forniečius dėl pilno jų apkainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

CLEVELAND, OHIO
LIETUVIŲ BANKINĖ ĮSTAIGA
yra su daug metų patyrimo biznyje, patogi ir pelninga įstaiga dėl taupymo ir paskolų ant pirmų mortgage.
Taupymas yra po Federal Insurance Corp. Valdžios apsaugos užtikrinimas.
THE SUPERIOR SAVINGS and LOAN ASS'N
6712 Superior Avenue—HE. 2498

LIETUVIŲ ŽINIOS

Sibiro darbo stovyklose

"Norėčiau įlašinti kraują į rašalą, kad Tu tik patikėtum mano žodžiams" — Iš tremtinės laiško.

Komunizmo doktrina reikalauja, kad sovietų žmonės sugebėtų tik tiek patenkinti savo materialinius reikalavimus, jog visą laiką būtų pusiaukelėje tarp kraštutinio skurdo ir sotumo.

Kai žmonės nėra sotūs, jų dvasiniai pergyvenimai ribojasi labiausiai rūpimais dalykais. Sparnuotos mintys ir aukšti siekimai — tai sotaus žmogaus žymės. Visa tai kenktų komunistinei sistemai, nes iššauktų kritiką.

Štai dėl ko sovietinio rėžimo žmonės valdomi sistemingu ir planingu nesotumu. Jie tokioje nuolatinio alkio dispozicijoje būva sukalbamiausi, lengviausiai pasiduodą vadovavimui ir tinką ne kažin kokios kiekybės ir kokybės darbams.

Sibire ir bulvių pritrūkstą

Kol. Sov. Rusija žudė, trėmė ir badu marino hermetiškai uždarytų savo "respublikų" gyventojus, — Vakarai net nesapnavo apie Rusijos aukso — žmogaus nuvertinimą. Tačiau, kai ji prisigrobė daugybę svetimų žemių ir tebetęsia žmonių naikinimo planą, mirtininkų gyvenimo paslapčių nebegali toliau nuslėpti.

Jau nekalbant apie tuos, kurie sveiki ir gyvi ištrūko iš sovietų priverčiamojo darbo stovyklų, — net lietuviai įvairiais būdais gauna laiškų ir pranešimų apie tenykščio gyvenimo sąlygas. Iš tikrųjų, sunku vakariečiui įtikėti į aną realybę; tačiau, kai tie visi žodžiai krauju parašyti, — nenoroms reikia tikėti.

Štai, keletas ištraukų iš lietuvės tremtinės laiško, iš kurio puikiai suprasime, kokia ribota yra alkinamo žmogaus "filosofija":

— Dabar pačios juodžiausios dienos ištrėmime. Iki naujo derliaus ne visi išliks. Rinkoje nieko nėra, išskyrus pieną. Perkame visokias sėlenas ir mokame pasakiškas kainas. Bulvių sunku gauti. Vakar pirkau keturias bulves ir sumokėjau 16 rublių...

— Šiandien mačiau vieną trejų metų mergaitę, kuri rinko nuo savęs parazitus ir dėjo į burną... Tai yra baisu, baisu. Kurie lengviau ginasi nuo bado, laukia per dienas grįžimo tėvynėn...

Barakus statosi patys ištremtieji

Sov. Rusijoje ištremtieji ne kartą atvežami į tuščius laukus, kur jie patys turi pasistatyti sau barakus ir net įrengti sargybiniams bokštelius.

Kai kurių žinių apie vieną tokią stovyklą Archangelsko apylinkėje duoda buvęs tos stovyklos kalinys G. Herling — Grudzinski:

— Kargopolsko stovyklą, kurią mano atvykimo metu sudarė keliolika "učastkų", išmėtytų kelių desėtkų kilometrų spinduliu ir skaitančių apie 30.000 kalinių, buvo prieš ketverius metus įrengta 600 kalinių išlaipintų, kurią tai naktį netoli Jercevo stoties, nuostabiame Archangelsko miške. Sąlygos buvo sunkios: šaltis žiemos metu siekęs — 40 C. maistas neviršijęs 300 gr. juodos duonos ir vienos lėkštės karštos sriubos paroje ir butas iš eglinių šakų, sudėtų po porą aplink be pertraukos liepsnojančios ugnies; tiktai gingluoti sargybiniai gyveno mažučiuose svyruojančiuose nameliuose...

Priverčiamojo darbo stovyklose mirtingumas didelis:

— Kartu gąsdinančiu būdu augo mirtingumas. Pirmiausia pradėjo mirti lenkų ir vokiečių komunistai, kurie pabėgo iš gimtųjų kraštų, ieškodami apsaugos nuo kalėjimo — Rusijoje... Lenkų komunistai (daugiausia žydai) mirdavo staiga, kaip paukščiai šalčių metu krintą nuo šakų, arba greičiau kaip okeano gelmių žuvys, kurios sproginėja nuo vidinio spaudimo, kai jas iš po daugelio atmosferų vandens spaudimo ištraukia į viršų. Vienas trumpas kostelėjimas, vos girdimas garktelėjimas, ir galas. Mažutis, baltas garo debesėlis valandėlę pakibdavo ore, galva sunkiai nusvirdavo ant krūtinės, rankos trūkčiodamos spausdavo du sniego gniužulus. Ir nieko daugiau. Nė vieno žodžio. Nė vieno klyktelėjimo. Nė vieno prašymo.

Net laidoti nesiskubinama

Nors mirtingumas buvo didelis, tačiau su lavonų laidojimu nesiskubinta:

— Pirmųjų mėnesių laikotarpyje, kai aukštas mirtingumo laipsnis ir primityvios stovyklavimo sąlygos neleido sargybiniams vesti tikslų kalinių sąrašą, palapinėse ne kartą po porą dienų laikyta suledijusius lavonus, už juos imant brigadose duoną ir sriubos lėkšteles.

Toliau iš to paties rašytojo sužinome, kad naktimis stovyklos gyventojai — ypač įvairūs kriminalistai — paskelbdavo "kalinių respubliką" ir iki mirties bausdavo "nepaklusniuosius". Jų negalėjo sukontroliuoti nė NKVD.

Ypačiai sunkios sąlygos darbo stovyklose moterims: jas akiplėšiškai "medžiodavo" patys kaliniai:

— Reikia čia teisingai paminėti NKVD, kurie apskritai žiūrėdavo į visa tai pro pirštus, kad leisdavo medžioti tik zonoje; moterų barako durys buvo taiklaus šūvio nuo sargybinių posto atstu. Naujai atvykusios moterys buvo perspėjamos senų "stovyklininkių" apie joms grėsiantį pavojų, bet būdavo atsitikimų, jog tiems perspėjimams netikėdavo. Po užpuolimų skundus išklausydavo pašiepdami, o pagaliau kuri rimta moteris norėjo patekti negailestingam, aklam stovyklos "urkų" kerštui?...

*

Tokie trumpai suglaudus vaizdai priverčiamojo darbo stovyklose Rusijoje.

Tikrai: sunku patikėti. Tačiau visi žodžiai, kurie tuos vaizdus piešia, nuspalvinti raudonu kalinių krauju. Dėl to netenka abejoti, kad tai ne propaganda.

J. Kuzmionis

ATVYKO TREMTINIAI

1949 m. lapkričio 28 d. laivu "GENERAL STURGIS" į Bostoną atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Adamavičius, Eduardas, 488 N. Main St., Raysham, Mass.
Aufutis, Marija, Mykolas, 615 Marle Street, Rockford, Ill.
Balys, Karolis, Stefanija, Kęstutis, 2000 Atkinson, Detroit 6, Mich.
Barkauskienė, Uršulė, Danutė, 515 E. Centre St., Shenandoah, Pa.
Baranauskas, Kazimieras, Elisabeth, Reiner, 751 E. 150th St., New York, N. Y.
Blynas, Vitoldas, Elmira, RFD 1, Troy, N. Y.
Borvingytė, Irena, 1014 S. Main St., Findlay, Ohio.
Buinauskas, Petras, Aldona, 181 Tappan Ave., Kearny, N. J.
Bytautienė, Luba, Third St., Woccoboc, N. Y.
Ciuzas, Stasys, Juzė, Rimantas, 4510 S. Hermitage Ave., Chicago Ill.
Demereckis, Jonas, Isabella, Vytautas, Leonas, 1739 S. Halstead St., Chicago, Ill.
Eimantas, Konstantinas, 2639 W. Montgomery Ave., Chicago, Ill.
Indreika, Alfonsas, Kazimiera, Valerijonas, Dalia, Sunnyside Ave., Oakville, Conn.
Ivanauskas, Juozas, 1537 Garfield St., Gary, Ind.
Jakštys, Juozas, Custer, Mich.
Jankus, Jonas, 92 Rhodes Street, New Britain, Conn.
Janušauskienė, Marija, 50 W. Sixth St., So. Boston 27, Mass.
Jasdauskas, Franz, 108001 S. Central Park Ave., Chicago Ill.
Korsakas, Marija, Romualdas, Lakeville, Conn.
Kromas, Robertas, Konstancija, Romualdas, Elena, 1505 N. Leavitt St., Chicago, Ill.
Krusnauskas, Motiejus, Stefa, 468 E. 7th St., So Boston 22, Mass.
Kubaitis, Vladas, 8800 Archer Ave., Willow Spring, Ill.
Lenkauskas, Edmundas, R. 3, Paw Paw, Mich.
Makarauskas, Povilas, Valerija, Elena, 205 Watkins St., Philadelphia 48, Pa.
Makaravičienė, Konstancija, 1505 N. Leavitt St., Chicago, Ill.
Maračinskas, Povilas, Box 203, Frankfort, Ill.
Makutenas, Stasys, Kunigunda, RR 6, Box 216, Indianapolis 44, Ind.
Malukas, Ildefonsas, Kennebunk Port, Maine.
Margis, Jurgis, Katarina, Lili, Heinas, Jurgis, 27 Enfield St., Worcester, Mass.
Marma, Pijus, Marijona, Genovaitė, 6812 S. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill.
Micuta, Albinas, Ona, Danutė, Ramutė, Rasa, Rural Rt., 6, Lancaster, Ohio.
Petkelis, Antanas, Petronelė, Dziugas, Laimė, 56 Winter St., Brockton, Mass.
Pimpė, Alfonsas, Ksavera, 85 Vernon St., Waterbury, Conn.
Plečkaitis, Veronika, Ona, 12346 Stoebel, Detroit 4, Mich.
Pranckevičius, Kostas, 260 Ames St., Chicago 41, Ill.
Pustelnikas, Antanas, Genovaitė, 123rd St., Orland Park, Ill.
Paukštys, Kazimieras, Jadvyga, Kęstutis, Gražina, 2714 W. 47th St., Chicago 32, Ill.
Rauchas, Emilija, 62 Lincoln St., Hartford, Conn.
Sabickienė, Magdalena, 541 School St., Minersville, Pa.
Sakalauskas, Jonas, 1248 W. 59th St., Chicago ,Ill.
Sirmutis, Adomas, Veronika, Monika, Raimunda, 6924 S. Talman Ave., Chicago 29, Ill.
Skripkauskaitė, Bronė, 85—03 Warreham Pl., Jamaica Estates 3, L.I. N.Y.
Slepokovaitė, Dunia, 23 Westminster Rd., W. Hampstead, N. Y.
Sveinickas, Henrikas, Dagmara, Thread St., Wacubuc, N. Y.
Tautkus, Klemensas, Aleksandra, Alfredas, Rūta, 4441 S. Honore St., Chicago, Ill.
Tamūlynas, Anupras, 444 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Ugianskis, Cesaris, Romanas, RFD 1, Whitehall, Mich.
Vaičaitienė, Stefanija, 2 Nelson St., South Barre, Mass.
Vaitkevičius, Edmundas, Stasė, Vytautas, Ginta, 31 Railroad Hill St., Waterbury, Conn.
Valavičius, Gražina, Arūnas, RFD 2, Colchester, Conn.
Vekteris, Vincas, 34 Ruth St., Bridgeport, Conn.
Žliuoba, Jaronimas, 408 W. 61st St., Chicago, Ill.

Atvykusius pasitiko organizacijų atstovai.

BALF Imigracijos Komitetas

KERENSKY PRAMATO TRAGIŠKAS VALANDAS EUROPAI

Paryžius. — Aleksandras Kerensky, buvęs demokratinės rusų valdžios premjeras, bolševikų nuverstas, dabar tvirtina, kad sovietų Rusija nebesukontroliuoja savo piliečių minties. Šis fenomenas yra reikšmingas šiandieninei Europai.

"Mano informacijos paimtos iš rimtų šaltinių", sako senas rusų diplomatas. "Rusijoj vystosi tyli, bet tvirta, opozicija komunizmui — aiškina Karensky. Tauta troškta laisvės ir ramybės, nepriklausomai dirbti ir laisvai skaityti laikraštį".

Kerensky pasisakė esąs pesimistas Europos ateities klausime. "Nenoriu pranašauti, jis sakė, bet nujaučiu tragiškas valandas ne tik rusų tautai, bet ir visai Europai. Gal jau ir neužilgo".

Baigė liūdnai, sakydamas, kad "komunizmas yra dinamiškas. Gali laukti, bet nesustoti!"

KINIJOS KOMUNISTAI PLANUOJA IŠKELTI BYLĄ 200 AMERIKIEČIŲ

Hong Kongas. — Iš čia pranešama, jog kinų komunistai apie 200 Šanchajuje gyvenančių amerikiečių įtraukė į juodą sąrašą. Manoma, jog jiems bus suruošti "liaudies teismai". Jie kaltinami šnipinėjimu. Spėjama, jog konsulo Wara suėmimas buvo pirmas skambutis ir kitiems užsieniečiams patekusiems kinų raudoniesiems į nagus.

○ Valstybės departamentas Washingtone deda pastangas išlaisvinti Jugoslavijos Arkivyskupą Stepinac iš sunkiųjų darbų kalėjimo.

JAV nutraukė santykius su Panama

Washingtonas. — Vienas aukštas valstybės sekretoriato valdininkas spaudos konferencijoj pareiškė, jog šiuo metu JAV nepalaiko jokių santykių su Panama. Tai įvyko dėlto, jog Dr. Anulfo Arias perėmė prezidentūrą policijos dalinių padedamas. Nors JAV ambasadorius Panamai iš savo pareigų neatšauktas, tačiau jis akredituotas prie vyriausybės, kuri "nevaldo". Tuo būdu joki santykiai šiuo metu tarp JAV ir Panamos neagzistuoja.

Kolombijoj laimėjo konservatoriai

Bogota. — UP iš čia praneša, jog įvykusius rinkimus laimėjo konservatoriai. Priešrinkimė kampanija buvo tiek karšta, jog jos metu žuvo virš 1000 asmenų.

KOVA SU MIRTIMI!

Pilną aprašymą apie tragišką "B-29" paskendimą Atlante spausdinsime ateinančioje "Liet. Žinių" laidoje. Skaitykite šią jaudinančią kovos dramą tarp gyvenimo ir mirties.

Mirtis jau buvo du iš jų pagrobosi pirm nukrentant į jūrą. Be jokios vilties 18 žmonių kovojo su milžiniškomis bangomis per 77 valandas, belaukdami stebuklo...

JAV pasirašys taikos sutartį su Japonija?

Washingtonas. — Hearsto laikraščiai gavo žinių, jog JAV rengiasi pasirašyti taikos sutartį su Japonija, kuri būtų panaši į Italijos taikos sutartį. Esą yra nutarta Japoniją padaryti bastionu prieš komunizmą. Šiuo metu valstybės sekretarijatas šį klausimą svarsto ir nutarimą padarys, manoma, tuoj po Naujų Metų.

Sutartis numatoma pasirašyti tokia, kad Japonija numatomoj Tolimųjų Rytų Sąjungoj būtų gyvastingas faktorius.

AR JAU ĮSTOJAI Į ANSAMBLĮ?

Kai šiandien mūsų jaunos sielos apneštos Tėvynės ilgesio dulkėmis, kai pečius spaudžia sunki emigranto dalia, sunku yra atsilaikyti prieš milijoninio didmiesčio siūlomą malonų, lengvą, tačiau tokį beprasmingą gyvenimą. Tačiau mes **turime** atsilaikyti! Mūsų kraujo broliai ir sesės tėvai ir močiutės nekantriai laukia mūsų grįžtant į Tėvynę. Ar mes paskęsime pilkam internacionalizme, ar išlaikysime tyrą lietuvišką širdį.

Jaunime, argi tu nemyli lietuviškos dainos? Argi tu nežinai, jog lietuviška daina nuplaus nuo Tavęs fabrikų dulkes, sustiprins energiją ir viltį, nukels į tolimą tėviškę. Ateik penktadienį 8 val. vakare į Lietuvių Piliečių klubą ir ten rasi dalelę Lietuvos.

AKTUALIAISIAIS KLAUSIMAIS

Rašo A. ERDVILAS

KNYGOS FRONTE LEDAI PRALAUŽTI

Lietuviškoji knyga savo istorijoj mažai turi šviesių, saulėtų momentų. Jos keliai pilni vargo, skurdo, nepritekliaus. Tačiau taip pat nebuvo tokio momento, kada lietuvių tautoj neatsirastų pasišventusių idealistų, spausdinto žodžio meile degančių švyturių, kurie, visko išsižadėję, savo laiką, pinigus sveikatą, energiją, o neretai ir gyvybę aukojo, kad tik spausdintas žodis išvystų saulės šviesą ir tarnautų jo ištroškusios tautos švietimui, dorėjimui ir kultūrinimui. Todėl nežiūrint visokių vargų lietuviška knyga kiekvieną dieną tobulėjo ir gražėjo tiek turiniu, tiek forma. Sudėtos aukos atnešė savo vaisių. Nepriklausomos Lietuvos knyga visais atžvilgiais galėjo lygintis su kultūringo pasaulio spausdinto žodžio kūriniais.

Tačiau kokia galinga ir gaji lietuviška knyga yra išryškėjo tik stovyklinės tremties metais. Čia jai klestėti sąlygos prilygo spaudos draudimo laikams. Tačiau karo audrų ir pilkų stovyklų nepalaužtų lietuvių meilė savai knygai nugalėjo visas kliūtis. Viena po kitos į skurdžias tremtinių pastoges sklido ji, šluostydama Tėvynės ilgesio išspaustas ašaras, keldama dvasią, tvirtindama viltį... Nebuvo tremtinio šeimos, kurios vargingam kambarėlyj garbingoj vietoj nebūtų stovėjusi knygų lentyna.

Amžinatvės laikrodis sukasi pamažu, tačiau nesulaikomai. Ir štai atėjo laikas, mažosios Lietuvėlės — stovyklos sunyko, o kartu su jomis ir lietuviška knyga. Didelė tremtinių dalis savo antraja Tėvyne pasirinko keturių laisvių kraštą-J.A.V. Čia žydėjo kultūrinis, organizacinis, periodinės spaudos gyvenimas, tačiau lietuviška knyga gyveno sunkias dienas. Argi lietuviškai knygai atėjo mirtis?! Ne. Materialiai stipresni ir nė kiek nemažiau lietuviškiems reikalams jautresni Amerikos lietuviai ištiesė savo kraujo broliams — tremtiniams ranką ir visi stojo į bendrą darbą. Dievas laimino, o lietuviškos knygos mylėtojai — rėmėjai padėjo ir štai šianlien mes galime džiaugtis pirmuoju LIETUVIŲ KATALIKŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS "ISTORINIŲ PADAVIMŲ" leidiniu.

Tai pirmasis paukštis pradedąs naują lietuviškos knygos epochą. Tenelieka nė vieno lietuvio, kuris savo auka neprisidėtų prie lietuviškos knygos leidimo. Visi kaip vienas — stokime į Knygos Rėmėjų eiles. Tuomet nuslinks nuo mūsų širdžių sunkus lietuvybės išlaikymo problemos akmuo, nes lietuviškas žodis yra pagrindinė lietuvybės dalis.

PRANCŪZIJA SUTINKA SU VAKARŲ VOKIETIJOS ĮSIJUNGIMU Į VAKARŲ EUROPĄ

Pirmas žingsnis suartėjimui tarp Prancūzijos ir Vokietijos. — Sutinka su V. Vokietijos priėmimu į Vakarų Europos Unijos patariamąjį parlamentą.

Paryžius. — Prancūzų parlamentas pirmą kartą kvietė Vakarų Europos valstybes susijungti į politinę ir ekonominę federaciją, kurioje dalyvautų ir V. Vokietija.

Po keturių dienų beveik nuolatinių posėdžių parlamentas taip pat patvirtino ir vyriausybės vedamą Vokietijos atžvilgiu politiką.

Tuo būdu Prancūzija pirmoji oficialiai pradarė duris Vokietijai į Vakarų Europos tautų šeimą. Tačiau Vokietijai prancūzai siūlo duoti vietą tik patariamajame parlamente, tuo tarpu susilaikant nuo jos atstovo įsileidimo į ministerių tarybą.

Šią rezoliuciją parlamentui patiekė trys didžiosios partijos, kurios sudaro koalicinę Georges Bidault vyriausybę.

AIDŲ ŽURNALAS NETRUKUS PASIRODYS J.A.V.

MĖNESINIAM KULTŪROS ŽURNALUI **AIDAMS** persikėlus į J.A.V., juos redaguos naujas redakcinis kolektyvas sudarytas iš žymių kultūrininkų su rašytoju Ant. Vaičiulaičiu priešakyje. Pirmasis numeris jau baigiamas ruošti ir išeis tuoj po Kalėdų. Kultūros žurnalas **AIDAI** stengsis apjungti visus pasaulio lietuvius, kuriems rūpi lietuviškoji kūryba, krikščioniškoji — tautinė kultūra, Tėvynės laisvė. Ypatingas dėmesys bus skiriamas lituanistikai. Lietuvių šviesuomenė su džiaugsmu sutiko žinią, kad JAV bus leidžiamas vienintelis pasaulio lietuvių kultūros žurnalas, AIDAI, ir gausiomis prenumeratomis ėmė juos remti. Aidų prenumeratos kaina JAV — $5.00 AIDŲ adresas: **AIDAI, Kennebunk Port, Maine.**

Džiuginnančią pradžią padarė **KUN. J. VALANTIEJUS**, Waterburio, Conn. Šv. Juozapo parapijos klebonas, norėdamas paremti kultūros žurnalą AIDUS, įteikdamas leidėjams $100.00 čekį, užsiprenumeravo AIDUS 20 metų.

GERIAUSIA DOVANA KALĖDOMS

„LIETUVIŲ ŽINIOS"